ALEXANDR VAMPILOV

VARA TRECUTĂ LA CIULIMSK

THALIA

Teatrul lui Vampilov... O noțiune, care-și află de îndată concretizarea, „adresa" pentru oricine cunoaște cît de cît literatura sovietică de astăzi, viața teatrală din URSS. O concretizare ce merge cu mult mai departe decît simpla precizare a unui nume de dramaturg și a cîtorva titluri de piese — *Despărțire în iunie*, *Fiul mai mare*, *Vînătoarea de rațe*, *Anecdote provinciale*, *Vara trecută la Ciulimsk*, scrise între 1964 și 1972. La atîta se reduce moștenirea literară a lui Vampilov, mort prematur, în plină înflorire a talentului și la începutul unei adevărate glorii scenice. Aceste cinci piese poartă o puternică amprentă individuală, demonstrînd un autentic talent și constituindu-se într-un univers aparte, inedit. E ceea ce ne îndreptățește să vorbim despre un „teatru" al lui Vampilov. Acest univers are o localizare teritorială precisă, mediul de provincie. Dramaturgul procedează la o analiză lucidă și curajoasă a acestui univers, dezvăluindu-i coordonatele psihologice și spirituale. Condiția umană în piesele lui Vampilov este în unison cu ambianța socială descrisă, a „tîrgurilor unde se moare", ale secolului nostru. Dramaturgul urmărește dezeroizarea, demitizarea personajelor, realizînd destine de un profund dramatism, consumate însă discret, în subtext, după o manieră înrudită cu cea a lui Cehov.
Criteriul moral este suveran în aprecierea valorii și calității umane. Aplicarea lui riguroasă conferă pieselor lui Vampilov elevație și un cald efluviu de umanism, accentuat pe alocuri de comentariul direct al dramaturgului, de pledoaria lui pentru altruism și noblețe sufletească în relațiile cotidiene dintre oameni.

EDITURA UNIVERS

Lei 3,75

Personaje

ŞAMANOV
PAŞKA
POMIGALO
DERGACIO
MECIOTKI
EREMEEV
VALENTIN
KAŞKINA
O ROŞIH, ANNA V

VNA

ACTUL I

O dimineață de vară într-un orășel, centru raional, situat în plină taiga. O casă veche de lemn cu cerdac înalt, verandă și mezanin ; în spatele casei se înalță un mesteacăn singuratic, în depărtare se conturează profilul unui deal, acoperit pînă la mijloc de brazi, mai sus de pini și fagi.

Trei ferestre și o ușă pe terasa casei. Deasupra ușii o firmă : „Ceainărie". La mezanin e un mic balcon cu o ușă întredeschisă. Ferestrele și ușa de la parter au obloanele trase. De unul din obloane este prinsă o foaie de hîrtie — probabil orarul ceainăriei. Pe terasă vedem cîteva scaune și măsuțe de metal, noi. În stînga casei o poartă și o bancă de lemn, mai încolo un gard. Din dreptul gardului în sus, spre ușa de la mezazin, pornește o scară cu balustradă. Ferestrele, obloanele, poarta, sînt toate împodobite cu dantelării în lemn. Deși deteriorate, înegrite de trecerea timpului, dantelăriile dau casei oarecare eleganță.

În fața casei un trotuar de lemn și o grădiniță împrejmuită cu un gard scund, tot atît de vechi ca și casa, cu aceeași dantelă sculptată în lemn. În grădiniță cresc, pe margine, cîteva tufe de coacăze, în mijloc puțină iarbă și cîteva flori. Florile, de un trandafiriu-palid, simple flori de cîmp, au răsărit de-a dreptul din iarbă, cîte un fir ici, colo, de parcă ar fi în pădure.

Grădinița este așezată în așa fel, încît gardul apare ca un obstacol pentru clienții care vin la ceainărie

din partea dreaptă a străzii și se cere ocolit pe trotuar. Nu este un lucru prea greu ; trebuie să faci vreo zece pași în plus, nu mai mult, dar după un obicei al locului, înrădăcinat, clienții nu se obosesc, preferînd să calce peste iarba și florile din grădină. Ca urmare a acestui comportament, înfățișarea casei lasă mult de dorit ; două scînduri sînt smulse, din gard, tufele de coacăze au crăcile rupte, iarba și florile sînt strivite, iar portița gardului, care dă drept în fața intrării la ceainărie, atîrnă prinsă într-o singură balama și de aceea stă mereu deschisă.

Într-un ungher pe scara ce dă spre terasa casei s-a ghemuit un bărbat. Cine vine de afară nu-l vede. De sub pufoaica ce-l acoperă se zăresc doar niște cizme de pînză. Atîta tot. Nici nu-ți dai seama la început că e un om.

La ridicarea cortinei pe scenă domnește totală liniște. Nemișcare. Brusc se aude undeva prin vecini lătrat de cîini și un zgomot îndepărtat de motor. Cineva trage zăvorul la poarta înaltă ; apare Valentina. N-are mai mult de optsprezece ani. Este de statură mijlocie, subțirică, drăguță. Poartă o rochie de vară din stambă, niște sandale ieftine pe piciorul gol. Este pieptănată simplu.

Valentina se îndreaptă spre ceainărie, urcă pe terasă, se oprește brusc, întoarce capul și examinează grădinița. Coboară grăbită spre grădiniță, ridică de jos cele două scînduri smulse, le așază la locul lor, apoi netezește iarba și începe să repare portița. Aceasta se rupe din balamale și cade cu zgomot la pămînt. În aceeași clipă, bărbatul care dormise pînă atunci și trecuse neobservat de Valentina, se ridică brusc în picioare. Speriată, fata scoate un țipăt. Bărbatul nu este prea înalt, uscățiv, adus din umeri. Are ochii mongoloizi, chipul smead, parcă afumat, părul cărunt încîlcit, se vede că nu s-a mai tuns

de mult. Ține în mînă pufoaica, alături are rucsacul, pe care și-l pusese probabil sub cap cînd dormise. Îl cheamă Eremeev.

EREMEEV : Ce e ? *(Valentina tace. Nu i-a trecut încă spaima. Îl privește pe Eremeev cu ochii larg deschiși.)* De ce ? De ce ai strigat ?

VALENTINA : Vai, ce m-am speriat...

EREMEEV : Speriat ? De ce speriat ?... Fioros eu...

VALENTINA : Da,... ați apărut așa dintr-o dată. *(Zîmbește.)* Vă rog să mă iertați...

EREMEEV *(zîmbind)* : De ce te sperii ? De fiară să te sperii, de om nu se cade.

VALENTINA : Mi-a trecut... *(Începe iar să rostuiască la portiță.)* Fiți bun, dați-mi o mînă de ajutor *(Eremeev coboară.)* Uite așa, țineți-o un pic... Uite așa... *(Amîndoi așază portița la loc.)* Vă mulțumesc foarte mult. V-am trezit din somn ?

EREMEEV *(dînd din cap)* : Trezit. *(Tușește.)*

VALENTINA *(urcă scările pe terasă)* : Cum ? ați dormit aici ?... Noaptea e rece... Și nici nu e comod... De ce n-ați bătut la noi la poartă ?

EREMEEV : De ce să bat ? Iarna bați la poartă... Pe Afanasi îl cunoști ?

VALENTINA : Pe Afanasi ? Pe el îl căutați ? *(Eremeev dă din cap a aprobare.)* Vine îndată. Vine aici.

EREMEEV : Aici ?

VALENTINA : Trebuie să vină. Lucrează aici, la noi, renovăm ceainăria... Sau mai bine duceți-vă la el acasă. Asta-i casa lor *(arată cu mîna.)* Aia cu două ferestre... Știți care e ?

EREMEEV : Vine el îndată. Îl aștept aici.

VALENTINA : Cum doriți... *(Deschide cu cheia ușa ceainăriei.)* Luați loc, de ce să stați în picioare... Luați loc *(în această clipă se deschide cu zgomot ușa de la balconul mezaninului. Valentina, care se grăbea să intre în ceainărie, se oprește locului, încremenită. În balcon apare Kaşkina. Privește cu ochii mijiți*

strada. Kaşkina are 28 de ani. Nici mai mult, nici mai puţin. Este o femeie atrăgătoare. Poartă părul tăiat scurt, pieptănat drept, dar acum e ciufulită după somn. Pare a fi puţin mioapă şi în continuarea piesei poartă ochelari. A ieşit desculţă, în halat de casă.)

KAŞKINA *(vorbeşte încet)*: Poftim... şi azi are să fie o zi frumoasă... şi azi... *(Valentina dispare în interiorul ceainăriei, închide în grabă uşa. Eremeev şade nemişcat pe scaun, de parcă ar fi stană de piatră.)* Ia spune-mi, de ce se ţine scai de mine ghinionul? *(Kaşkina se adresează cuiva care se află în odaie, fără a întoarce însă capul, privind drept înainte, spre stradă.)* Îţi mai aduci aminte ce vreme splendidă a fost în mai? Ei bine, de cum mi-am luat concediu, au pornit ploile. Cum am ajuns în oraş, ploua şi acolo. M-am dus la mătuşă-mea, cu gîndul că, în sfîrşit, am să pot face plajă. Cum am apărut, s-a pornit ploaia, de unde pînă în ajun fusese timp frumos. *(Se piaptănă.)* Iar acum după ce m-am întors acasă şi m-am dus la slujbă, poftim, ce zile splendide! Al naibii ghinion... *(Se opreşte din pieptănat.)* Spune-mi, mi-ai dus dorul sau de loc?... *(Aşteaptă o clipă răspunsul, apoi continuă să se pieptene, zîmbind cu amărăciune.)* Bine, n-ai decît să nu răspunzi. Să nu te obosești. Am întrebat aşa, într-o doară, neavînd ce face... Orice s-ar zice, o să fie o zi splendidă... Ştii ce? Hai să mergem azi la dans! De ce să nu ne ducem? Sigur, ai să-mi spui că e o nebunie, că ai îmbătrînit, nu-ţi arde de dans... Ştiu dinainte tot ce ai să-mi spui... Ce-i? Taci?... Deci am dreptate... Bine, lasă, n-a fost decît o propunere... Vrei să-ţi fac un ceai?... *(Aşteaptă răspunsul, apoi întoarce capul.)* Te-am întrebat dacă vrei să-ţi fac un ceai?... Nu cumva ai adormit? Cum de-ai reuşit?... *(Tăcere.)* Bine... Dormi. *(Nu fără amărăciune în glas)*: E singurul lucru de care nu

te-ai plictisit încă... Dormi... n-ai decît să dormi. *(Intră în odaie).*

(Dinspre dreapta, apare în scenă Meciotkin. Are vreo patruzeci de ani, poartă un costum nou, gri, o pălărie caraghioasă, verde, s-a împopoţonat şi cu cravată. Atitudinea lui e ciudat de încordată, îşi dă evident aere de şef, vrea să pară sever, preocupat, cum se cuvine să fie un om cu răspundere. Se străduieşte să vorbească cu un glas profund de bas, dar mereu deviază pe tonul firesc de falset. Se apropie de gard, scoate o scîndură, încearcă să treacă, dar fără succes, e un bărbat, cum s-ar zice, corpolent. Mai scoate o scîndură, calcă peste iarbă, în urma lui portiţa rămîne deschisă. Eremeev cum îl vede se şi ridică şi-şi strînge paltul, adică aşază pufoaica în rucsac.)

MECIOTKIN: Cine eşti? *(Sever)*: Ce cauţi dumneata aici? *(Eremeev tace.)* Aha... Ai dormit aici?

EREMEEV *(dă din cap şi zîmbeşte)*: M-am odihnit un pic.

MECIOTKIN: Aşa, te-ai odihnit... *(Cu ironie)*: Ei, şi cum a fost, bine?

EREMEEV *(naiv)*: Nimic de zis... m-am odihnit bine.

MECIOTKIN: Aşa, aşa... ia spune-mi, cine ţi-a dat autorizaţia să dormi aici? Răspunde... Ai auzit ce te-am întrebat? Cine ţi-a dat autorizaţia să dormi aici? *(Bate în uşa ceainăriei. Eremeev tace. În uşă apare Valentina legată cu un şorţ alb. Meciotkin scoate pălăria şi i se adresează amabil.)* Salutul nostru lucrătorilor din sectorul alimentar...

VALENTINA: Bună dimineaţa!

MECIOTKIN: Cum o mai duceţi? Cum vă simţiţi?

VALENTINA: Mulţumesc, bine.

MECIOTKIN: Impresia pe care o lăsaţi este întru totul pozitivă...

VALENTINA *(rîzînd)*: Zău?

MECIOTKIN: Pe răspunderea mea...

VALENTINA : Se vede că astăzi sînteți bine dispus.

MECIOTKIN : Unde-i responsabila ? N-a sosit încă ? *(Se uită la ceas.)* Întîrzie, ca de obicei...

VALENTINA : Nu vă faceți inimă rea. Acuși apare. Luați loc, așteptați o clipă... (Dispare.)

MECIOTKIN *(se plimbă pe terasă)* : Așa, așa... Tot nu mi-ai răspuns la întrebare. Cine ți-a dat autorizația să dormi aici ? Ei ? S-auzim ! Ce-i aicea, hotel ?

EREMEEV : Venit noaptea, noaptea, din taiga...

MECIOTKIN : Văd eu că vii din taiga... Și de ce mă rog ? De ce-ai venit ?

EREMEEV : Cu treabă.

MECIOTKIN : Treabă, zici ? Știu eu ce treburi aveți de-alde voi. Vă îmbătați criță, asta-i treaba pentru care veniți. Mă rog, ai venit, du-te la hotel ! Astea-s dispozițiile pentru toată lumea.

EREMEEV : De ce hotel ? Am un prieten, Afanasi, dar n-am vrut să-l trezesc.

(Apare Anna Vasilievna Horoșih, o femeie de vreo patruzeci și cinci de ani. Pare mai tînără, este energică, iute și hotărîtă în mișcări, îmbrăcată cu oarecare eleganță.)

MECIOTKIN *(către Eremeev)* : Sigur, n-ai vrut să-l trezești, om politicos, nimic de zis ! Te-ai jenat să-l deranjezi. Dar să te culci într-un local de alimentație publică nu te-ai jenat ?

ANNA *(către Meciotkin)* : Dă-te la o parte să trec. Iar îți turuie gura ? *(Zărindu-l pe Eremeev).* Ilia, tu ești ?

EREMEEV : Ilia, Ilia...

ANNA : Bună, Ilia !

EREMEEV : Bună să-ți fie inima, bună !

ANNA *(intră în ceainărie, vorbește din prag)* : Bună ziua, Valentina !

MECIOTKIN *(examinîndu-și cu atenție ceasul)* : Așa, așa... *(Horoșih apare pe terasă, ridică unul din obloane, descoperind astfel interiorul bufetului ; o vitrină, tejgheaua, cîntarul, cîteva sticle pe rafturi și alte obiecte necesare.)* Anna Vasilievna, țin să vă atrag atenția că sînt orele 8 și 10 minute.

ANNA : Ei și ?

MECIOTKIN : Țin să vă atrag atenția, Anna Vasilievna, că ați întîrziat. Trebuia să vă sculați mai devreme, Anna Vasilievna.

ANNA : Am uitat să-ți cer autorizația. *(Intră pe ușă, peste o clipă apare la tejghea. Se adresează lui Eremeev)* : De mult n-ai mai fost pe la noi, Ilia...

EREMEEV : De mult, de mult.

MECIOTKIN *(către Anna Vasilievna)* : Vă rog să rețineți că disciplina este deopotrivă obligatorie pentru toată lumea. Un principiu cu aplicare generală.

ANNA : Dă-mi pace, lasă-mă să schimb o vorbă cu omul ăsta.

MECIOTKIN : Ai grijă, Anna Vasilievna. Nu ți se întîmplă prima oară... dumneata întîrzii în mod sistematic, așa că te avertizez... De două ori ochiuri, iaurt, pîine și un pahar cu ceai. Te joci cu focul, știi că au fost sesizări în ce te privește...

ANNA : Du-te naibii cu sesizările dumitale... Mai bine mi-ai spune cînd ai de gînd să te-nsori.

MECIOTKIN : Cum adică... Ce vrei să spui ?

ANNA : Vreau să spun că ți-a venit de mult timpul de însurătoare. Nu mai zic de cînd aștept eu evenimentul ăsta... aștept întruna...

MECIOTKIN : Hm !... Dar pe dumneata ce te privește dacă mă însor sau nu ?

ANNA : Cum să nu mă privească ? Dacă te-ai însura, n-ai mai veni pe la noi la bufet — slava domnului ! — ai mînca și dumneata acasă. Mare bucurie ne-ai face, cît despre nevasta dumitale să-ți spun drept nu aș avea de ce să o invidiez.

MECIOTKIN : Anna Vasilievna. Țin să-ți atrag atenția că uiți cu cine vorbești.

ANNA *(scriind ceva pe o hîrtie, apoi cu voce tare)*: Valentina! De două ori ochiuri! *(Întinde lui Meciotkin pîinea și niște bonuri)* Ține! mănîncă și mai taci din gură. *(Către Eremeev)*: Ce faci Ilia? Mănînci și tu ceva?

EREMEEV: Mulțumesc, mulțumesc. *(Se aude sunînd telefonul.)*

ANNA *(ridică receptorul)*: Bufetul la telefon... Bună dimineața... Da, e deschis. Renovarea? Merge renovarea... Sîntem pe punctul de a termina. Nu, nu, orarul obișnuit... deschis toată ziua, pînă la 10 seara. Numai noi două facem față, cum putem, restul sînt în concediu... Oricînd doriți, ne face totdeauna plăcere să vă vedem. Toate bune. *(Așază receptorul în furcă. Lui Eremeev)*: Cînd ai venit?

EREMEEV: Azi noapte.

ANNA: Unde ai dormit?

MECIOTKIN: Aici a dormit. Halal treabă! Aici e local de alimentație publică, iar dumnealui... *(Intră în ceainărie.)*

ANNA: De ce n-ai bătut la noi la geam? Nu cumva ai uitat unde ne e casa?

EREMEEV: N-am uitat.

ANNA: Atunci? Doar avem loc destul în casă!... Pe cînd aici, dimpotrivă, nu vezi ce înghesuială s-a făcut? Am rămas deocamdată numai cu terasa, restul e în renovare.

MECIOTKIN *(apare cu o tavă pe care duce mîncarea)*: Poftim, altă treabă care nu merge cum trebuie! Renovarea se desfășoară inadmisibil de încet.

ANNA: Mai tacă-ți gura, afurisitule!

MECIOTKIN: Meniul e lipsit de varietate, pîrjoalele sînt de ieri.

ANNA: Cum o mai duci, Ilia? Tot singur ești?

EREMEEV: Singur, singur.

ANNA: Cum poți să stai așa singur în taiga? Ești bătrîn, ți-e greu singur...

EREMEEV: Bătrîn, bătrîn...

ANNA: Uite-ți și pramatia de prieten, vine-ncoace.

(Apare Dergaciov. E un bărbat de vreo cincizeci de ani, înalt, lat în umeri, cu părul creț, într-un cuvînt încă un bărbat frumos, singurul lucru care-l strică este piciorul stîng pe care nu-l poate îndoi din genunchi — are proteză. Cînd umblă, șchioapătă vizibil și face o mișcare ca și cînd și-ar lua avînt cu mîna dreaptă. În mîna stîngă ține o lădiță cu scule de tîmplar. Este posomorît, nebărbierit. Trece și el prin grădină pe drumul pe care a trecut Meciotkin. Cînd îl zărește pe Eremeev, se luminează la față.)

DERGACIOV: Lume nouă! *(Se apropie, așază pe un scaun lădița cu unelte, o mînă i-o întinde lui Eremeev, cu cealaltă îl bate pe umăr.)* Bine ai venit, frate, bine ai venit...

EREMEEV: Bine te-am găsit, Afanasi, bine te-am găsit... *(Rîde și tușește.)*

DERGACIOV: Să-ți spun drept, frate, credeam că-ai dat ortul popii...

ANNA: Bravo, n-ai găsit altceva mai bun să-i zici!

DERGACIOV: Ai îmbătrînit, frate, ai îmbătrînit, dar te ții bine, mai tragi...

EREMEEV *(rîde)*: Trag, trag.

DERGACIOV: Bine faci! De-alde noi, vînătorii, nu plecăm cu una cu două din viață. Drept zic, sau nu?

ANNA: Drept, drept.

DERGACIOV: Bravo, Ilia!

ANNA: Ilia, cînd ți-a murit nevasta? Vara trecută, sau acum doi ani?

EREMEEV: Sînt două veri de-atunci...

ANNA: Și tu tot singur... Greu e singur, pentru omul bătrîn.

DERGACIOV : Da, de unul singur în taiga nu prea are haz...

EREMEEV : N-are haz... *(O pauză scurtă.)*

DERGACIOV : Anna... *(Anna Vasilievna Horoșîh nu răspunde.)* Anna ! Ei !

ANNA : Cui îi spui „ei" ?

DERGACIOV : Ei... sau nu pricepi ?

ANNA : Ce-i tot dai cu „ei" ?... Pavel s-a trezit ?

DERGACIOV : S-a sculat Pavel ăsta al tău, își bărbierește mutra aia obraznică.

ANNA : Obraznică ? Mai bine te-ai uita la a ta. Măcar el pe-a lui și-o bărbierește.

DERGACIOV *(întrerupînd-o)* : Acum nu-i vorba de el...

ANNA : De ce să nu fie ? N-ai început tu ?

DERGACIOV *(pe un ton convingător)* : Anna ! În ce-l privește pe Pavel, am terminat discuția. S-o ia din loc ! I s-a isprăvit concediul, nu-l mai rabd nici o zi. *(Tace.)* Și cu asta, basta ! *(O pauză scurtă. Ceva mai blînd)* : Acum alta-i problema... Nu vezi, mi-a venit prietenul în vizită ?

ANNA : Nu văd și nici nu vreau să văd.

DERGACIOV *(după o clipă de tăcere)* : Ei... *(Anna tace.)* Ei !

ANNA : Ce tot îi dai întruna, „ei, ei", și iar „ei" ? Parcă ai mîna o iapă...

DERGACIOV : Ei !

ANNA : Cale bătută, de o pornești la drum.

DERGACIOV : Eu cu cine vorbesc ? *(Trîntește cu pumnul în masă.)*

MECIOTKIN *(tresare)* : Ce s-a întîmplat ?

DERGACIOV *(către Anna, mai calm)* : Te rog să-mi cinstești musafirul.

MECIOTKIN : Iar te-ai pornit pe scandal ?

DERGACIOV : Nu-ți băga nasul unde nu-ți fierbe oala.

MECIOTKIN *(ridicîndu-se de pe scaun)* : Inadmisibil ! Zbiară în localuri publice parcă ar fi turbați. *(Se apropie de bufet.)*

ANNA *(către Dergaciov)* : Are dreptate. Și eu nu mi-s cal să-mi tot strigi „ei, ei".

DERGACIOV : Te poftesc să ai grijă de musafirul meu.

ANNA : Musafirul e al tău, tu să ai grijă de el.

EREMEEV : Afanasi... Ce faci gălăgie, Afanasi... Nu se cade...

DERGACIOV : Stai puțin, Ilia...

MECIOTKIN : Te rog să-mi cîntărești niște bomboane, uite din astea. *(Arată cu degetul.)* Două sute de grame. *(Intră Valentina cu o tavă, șterge masa la care mîncase Meciotkin. Observă stricăciunile aduse gardului, lasă pe masă tava, coboară de pe terasă și începe să dreagă scîndurile și portița).*

DERGACIOV : Ei, Anna, nu întinde ața...

ANNA *(dînd rest lui Meciotkin)* : Lasă, n-are nimic, nu-s milionară și n-am chef să cheltuiesc banii statului.

MECIOTKIN *(mîncînd o bomboană)* : Dacă stăm să judecăm, nimeni nu cheltuiește banii statului pentru că are chef, numai că se întîmplă să vină controlul și atunci se lămurește...

ANNA : Nu mai cobi...

MECIOTKIN : Nu cobesc, previn preventiv...

ANNA *(către Dergaciov)* : Degeaba te lăfăi pe scaun, de parcă ai venit în vizită. Mai bine te-ai apuca de treabă. Azi dimineață m-a și sunat șeful. Lucrarea asta a ta mă seacă la ficați.

DERGACIOV : Bagă de seamă, Anna... Văd că tot cauți pricină pe stomacul gol...

ANNA : N-are nimic, n-are nimic... Nici un gram nu capeți astăzi, nici o picătură. *(Cu intonație de răzbunare.)* Și cu asta, gata ! *(Strigă)* : Valentina ! unde ești ? *(Iese din bufet, se întoarce peste o clipă.)* Unde s-o fi dus oare ?

VALENTINA *(lucrînd la portiță)* : Aici sînt.

ANNA : Iarăși îți faci de lucru cu gardul ăsta ? Nu te-ai săturat încă ?... Vino să stivuim lăzile.

VALENTINA : Vin acuși...

(Se aude trăgîndu-se zăvorul, se deschide poarta, apare Pomigalov, tatăl Valentinei. Scoate din curte motocicleta. Pomigalov are peste cincizeci de ani. Este un bărbat puternic, de statură mijlocie, uscăţiv, cu mişcări hotărîte, calme şi privire fermă, îmbrăcat într-o haină lungă, în picioare are nişte cizme de pînză. Prin poarta deschisă se vede o parte din curte, o şură, o stivă de lemne şi o portiţă ce dă spre grădina de zarzavat. În curte domneşte o ordine desăvîrşită.)

POMIGALOV *(către toată lumea)*: Bună dimineaţa! *(Ceilalţi îi răspund. El închide poarta, vorbeşte cu voce tare din mers, fără să arunce nici o privire spre bufet.)* Valentina! La prînz mături curtea şi aduci apă. Nu uita să dai de mîncare porcului şi să-l laşi să iasă la plimbare.

VALENTINA *(care îşi face de treabă cu gardul)*: Tată, ia vino-ncoa!

POMIGALOV: Ce e?

VALENTINA: Vino şi m-ajută!

POMIGALOV *(văzînd cu ce se ocupă Valentina, face un gest de lehamite)*: Lasă-mă, n-am timp!

VALENTINA: Măcar o clipă. Să ţii un pic!

POMIGALOV: Cine are nevoie de asta? *(Îşi duce motocicleta într-o parte.)* Las-o naibii, parcă eşti copil. *(Din nou către Valentina, dînd porunci)*: Ai grijă de porc şi nu uita să faci foc la baie. Cînd ai să cari apă, vezi să nu intre găinile în grădina de zarzavat. *(Pleacă. Se aude zgomotul motocicletei, care se depărtează treptat.)*

ANNA: Are dreptate taică-tău, Valentina, ce te tot omori cu grădina asta? Ce-i grădina ta?... Nu vezi că încăpăţînarea ta n-are nici un rost? Trec ei oamenii prin grădină şi au să treacă mereu.

DERGACIOV: Ai face mai bine să nu-i dai sfaturi de-astea. Ce te amesteci? Nu e treaba ta. Are chef

fata să facă după capul ei, n-are decît... Cît e tînără măcar. Bine zic, Ilia?

EREMEEV: Aşa, aşa, bine zici. Bună fată.

MECIOTKIN *(mestecînd bomboana)*: Poftim, îşi dă cu părerea şi dumnealui. Parcă asta-i grădină? Caricatură, nu grădină. Stă în mijlocul străzii şi împiedică circulaţia raţională.

ANNA: Valentina! Mai ai mult?

VALENTINA: Sînt gata!... acuşi. *(A reuşit să aşeze portiţa la loc.)* Uite, am venit!

MECIOTKIN *(ridicîndu-se)*: Dealtfel, ţin să vă spun că dacă o să continuaţi cu tulburarea liniştei publice, o să vă critic pe toţi la gazeta raională. Să nu spuneţi că nu v-am prevenit. *(Pleacă. Valentina intră în ceainărie. Apare de vreo două-trei ori, intră şi iese din bufet, cară lăzi împreună cu Anna Vasilievna.)*

EREMEEV: S-a dus... trebuie să fie mare şef!

DERGACIOV *(cu dispreţ)*: Care? Asta? Şef? Lucrează la secţia sanitară... contabil. Şi mai scrie din cînd în cînd cîte un articolaş la ziar.

EREMEEV: Pare sever...

DERGACIOV *(rîzînd a dispreţ)*: Să te ferească domnul... secretarul numărul 7.

EREMEEV: Secretar?

DERGACIOV: Aşa l-au poreclit oamenii, secretarul numărul 7, nimeni nici nu-i mai zice altfel. *(Anna Vasilievna e singură la bufet.) Valentina iese pe terasă, curăţă masa la care şezuse Meciotkin.)* Ilia, ai bani?

EREMEEV: Bani? Am ceva...

ANNA *(către Dergaciov)*: Nu ţi-e ruşine?

DERGACIOV: Dar ţie nu ţi-e?

ANNA: Ilia, să nu cumva să-i dai de băut!

DERGACIOV: Nu-i treaba ta! Hai, Ilia, n-o mai asculta pe muierea asta.

ANNA: Ilia!

EREMEEV *(neștiind ce să facă)*: Cum zici tu e rău. *Cum spune ea nu e bine. (Zîmbind)*: Eu zic că să bem un păhărel.

ANNA: Așa! Toți sînteți la fel, toți niște alcoolici. *(Scoate o sticlă și o trîntește pe tejghea.)* Na, ia-o de aici, să vă stea în gît.

DERGACIOV *(așteaptă o clipă, apoi calm, dar pe un ton care nu admite replică)*: Adă-ne pahare și servește-ne omenește.

ANNA: Auzi dumneata! Nici prin cap nu-mi trece... Vino de-ți ia singur, n-ai să mori! Ia te uită, ce boieri!

DERGACIOV: Ei!

VALENTINA: Lăsați, tanti Ania, îi servesc eu...

ANNA: Nu, fără fasoane! La noi e autoservire. *(Eremeev vrea să ia sticla, dar Dergaciov îl oprește.)*

DERGACIOV: Stai jos, Ilia. *(Către Anna)* Adă aici.

ANNA: Cum să nu, uite mă și grăbesc. *(O clipă de tăcere.)* Ți-am spus să vii singur să ți-o iei.

DERGACIOV: Iar eu îți zic, adă aici sticla.

(Sus la mezanin, se deschide ușa, apare Șamanov. E un bărbat de vreo 32 de ani, destul de înalt, slab. În toate mișcările lui, în felul cum este îmbrăcat, cum vorbește, cum se mișcă, se observă neglijență, apatie, indiferență, lehamitesească și oarecare dezorientare. În timp ce-și ascultă interlocutorul are obiceiul să lase capul în jos, de parcă s-ar cufunda în somn. E adevărat că din timp în timp se înviorează, ca sub impulsul unui scurt fluid de energie, după care devine deosebit de apatic. Iese în balcon, își pune ceasul la mînă și privește în jur. În aceeași clipă din odaie se aude glasul Zinei Kaşkina.)

GLASUL KAȘKINEI: Așteaptă-mă.

ȘAMANOV *(cu oarecare nerăbdare)*: De ce?

GLASUL KAȘKINEI: Nu luăm micul dejun împreună?

(Cei doi discută oarecum în surdină, dar, bineînțeles, jos se aude totul. Auzindu-le glasurile, Valentina se schimbă la față, gesturile ei devin încordate, nefirești.)

ȘAMANOV *(oarecum enervat)*: N-am nimic împotrivă, dar eu... mă așteaptă jos mașina.

ANNA *(către Dergaciov)*: N-ai decît să stai. Ai să stai mult și bine... pînă ai să te plictisești.

GLASUL KAȘKINEI: Așteaptă-mă, sînt gata.

VALENTINA *(discuția celor doi n-o lasă indiferentă. Caută să facă în așa fel, încît să nu se bage de seamă, să-și ascundă sentimentele, se adresează Annei Vasilievna.)* Lăsați, tanti Ania! *(Vrea să ia sticla.)*

ANNA *(previne cu un gest intenția Valentinei)*: Ce te bagi? Vezi-ți de treburile tale. *(Cu un gest al capului și cu o mișcare a ochilor arată în sus.)* Ai auzit? *(Valentina se înroșește, tresare, de parcă ar fi primit o lovitură. Cu oarecare ironie)*: Mișcă-te mai repede, nu vezi? Vin oamenii să ia micul dejun.

ȘAMANOV *(vorbind mai încet)*: Te aștept jos. *(Coboară ușurel, totuși scara scîrțîie, el se oprește și calcă mai cu grijă.)*

GLASUL KAȘKINEI: Sînt gata.

(Drept răspuns la această replică, Șamanov coboară și mai repede, căutînd totodată să păstreze aceeași precauție, drept care e nevoit să se aplece puțin. Concomitent, Valentina intră în localul ceainăriei, iar din odaie apare Kaşkina. Poartă o fustă de culoare deschisă, o bluză albă, în picioare sandale, în mînă ține o geantă.)

KAȘKINA *(îl vede pe Șamanov cum se strecoară pe scară și rostește încet, dar cu evidentă ironie)*: Hoțul! Puneți mîna pe el! *(Șamanov se oprește și se*

îndreaptă din spate.) Puneți mîna pe el! Mi-a furat un cearceaf de plapumă.

ANNA *(către Dergaciov)*: N-ai decît să stai așa pînă seara, mie puțin îmi pasă...

ȘAMANOV *(către Kaşkina)*: Ce-i cu glumele astea nesărate?

KAȘKINA: Nu glumesc deloc. Te furișezi ca un hoț!

ȘAMANOV: Și tu cum ai fi vrut? Să ieșim îmbrățișați?

KAȘKINA: Sînt aproape trei luni de cînd tot cobori scara asta. Crezi tu că mai există în Ciulimsk un om care să nu te fi zărit?

ȘAMANOV: Și ce are a face? Tu ce pretenții ai? Să ne suim pe acoperișul casei și să admirăm răsăritul soarelui?

KAȘKINA: Ei, răsăritul soarelui... Nu e de noi răsăritul soarelui... lasă... fie așa cum vrei tu... Coboară tu mai întîi, după aceea eu.

ȘAMANOV: Fir-ar al naibii! *(Face doi trei pași înapoi, urcă scara. Apoi vorbește cu enervare și ironie)*: Doamnă, vă rog brațul dumneavoastră, scara e șubredă. *(O ia pe Kaşkina de braț.)* Vă rog... de vreme ce țineți atît de mult... poftim să înfruntăm prejudecățile.

ANNA *(către Dergaciov)*: Cum rămîne... poate renunțați la băutură?

(Dergaciov stă cu un aer posomorît, nu se mișcă de pe scaun)

KAȘKINA: Lasă... lasă... ia-o înainte... mă întorc, am uitat banii... Apropo, și tu ai uitat ceva. *(Scoate din poșetă un revolver în toc.)* Ia-l... și te rog să nu mai lași altă dată la mine jucării de acest soi.

ȘAMANOV *(ia revolverul)*: Merci.

(Kaşkina se întoarce în odaia ei, Șamanov își prinde pistolul de curea sub haină, se întoarce, coboară scara normal, fără să se mai ferească.)

ANNA *(ridicînd degetul în sus)*: Orele 9 și jumătate! Judecătorul de instrucție coboară din apartamentul doamnei farmaciste. *(Dispare și apare după o clipă, așază pe masa lui Dergaciov sticla, paharele și o farfurie cu ceva mîncare.)* Să nu vă mai așteptați la altceva. Nu vă mai dau nimic. *(Intră în local.)*

(Șamanov ia din nou măsuri de precauție, închide încetișor portița. Stă o clipă locului, apoi se retrage în fundul scenei.)

DERGACIOV *(turnînd în pahare)*: Hai, bea, Ilia... să bem pentru întîlnirea noastră. *(Eremeev clipește din ochi și dă din cap. Amîndoi beau.)*

ANNA: Ilia, dar fata ta unde e?... Unde locuiește?

EREMEEV: Fata? A fost la Leningrad. Acum nu mai știu unde e...

ANNA: Cum așa, nu-ți scrie?

EREMEEV: Nu scrie...

ANNA: Asta-i bună...

DERGACIOV: Da, frate, greu o duci...

EREMEEV: Greu, greu. Reni nu mai sînt, în taiga tot mai puține animale și mîinile mă dor, greu, greu de tot. *(Pe neașteptate.)* Nu știi, n-aș putea căpăta pensie?

DERGACIOV: Pensie?... Stai puțin, dar cîți ani ai?

EREMEEV *(în grabă)*: Șaizeci și cinci a fost, fost de mult, acum șaptezeci și patru.

ANNA: Șaptezeci și patru?! Figură mai ești, Ilia! De nouă ani ai dreptul la pensie.

EREMEEV: Am dreptul... Uite, Zangheev Petka, ăla de mult are pensie...

ANNA: Și tu? Ce mai stai pe gînduri? Ei, Ilia, cap ai minte ce-ți mai trebuie. Mare nătăfleață mai ești! Nătăfleață! Ce mai aștepți... du-te la secția de asigurări sociale!

DERGACIOV : Mai încet cu secția de asigurări sociale, prea ți-ai luat avînt... Nu te pune cu Pëtka, el a avut salariu, a lucrat toată viața lui la Ocolul Silvic.

ANNA : Dar Ilia ? Ce, el n-a lucrat ?

EREMEEV : Lucrat, lucrat, la geologi lucrat călăuză, patruzeci de ani lucrat...

DERGACIOV : De lucrat ai lucrat tu, dar acte ai ?

EREMEEV : Cum ?

DERGACIOV : Acte, zic, ai ? Ai carte de muncă ?... O adeverință că ai lucrat la geologi ? Ai așa ceva ? *(Eremeev tace.)*

ANNA : Cum adică ? N-are nici un act ?

DERGACIOV : N-ai... ? Păi dacă n-ai, nu-ți dă nimeni pensie. Fără acte nu capeți nici un ban. Îți rozi tălpile degeaba, Ilia.

(Din odaie iese Kaşkina. Coboară scara.)

EREMEEV : Cum așa, Afanasi ? Am lucrat, am lucrat la geologi...

ANNA : Da' unde ți-a fost capul ? Trebuia să le ceri acte ! Unde sînt acum geologii tăi ?

DERGACIOV : Prinde orbul scoate-i ochii !

(Apare Kaşkina, deschide portița, salută pe toată lumea, se îndreaptă spre bufet.)

ANNA : Mult mai dormi, domnișoară ! Se vede că visezi frumos !

KAŞKINA : Lasă glumele, Anna Vasilievna. Aveți iaurt ?

ANNA : Iaurt avem, pîinea-i veche. Și alta proaspătă astăzi nu primim.

KAŞKINA : Dar țigări aveți ?

ANNA : N-avem dragă, n-am primit.

KAŞKINA : Bine o ducem, n-am ce zice.

ANNA *(strigă)* : Valentina, un iaurt.

EREMEEV : Lucrat, patruzeci de ani lucrat...

DERGACIOV : Dacă n-ai acte, nu stă nimeni de vorbă cu tine.

EREMEEV : Dar tu, Afanasi, știi c-am lucrat, știi...

DERGACIOV : Eu, unul, știu...

EREMEEV : Vino cu mine să le spui, au să te creadă !

DERGACIOV : Ilia, Ilia, prost mai ești ! Ție pensia ți se cuvine, de acolo, de sus *(arată cu degetul spre cer)*, dar aici, frate, să nu te aștepți la nici un fel de pensie. Nimeni n-are să-ți dea nimic.

ANNA : De ce-i strici omului dispoziția ? Să aflăm mai intîi totul cu de-amănuntul. *(Valentina apare din local, cu un borcan de iaurt pe tavă. Kaşkina și cu Valentina se salută destul de înțepat. Kaşkina ia borcanul de iaurt, pîinea,plătește și se așază la măsuța din colț, în dreapta. Dergaciov își mai toarnă un pahar.)* Ascultă, Ilia ! Decît să bei, mai bine te-ai duce la serviciul de asigurări sociale sau în altă parte. *(Către Dergaciov.)* Nici ție nu ți-ar strica să te oprești, gîndește-te la muncă.

(Din partea stîngă a străzii, unde dispăruse mai înainte, apare Şamanov. Valentina intră în local, fără ca ceilalți să bage de seamă.)

ŞAMANOV : Bună dimineața !

DERGACIOV : Bună ziua !

ANNA : Vladimir Mihalîci... de cînd te așteptăm, de cînd te așteptăm... *(Întorcîndu-se)* : Valentina ! Ochiuri, o porție de ochiuri !

ŞAMANOV : Și te-aș mai ruga un ceai, sau un compot...

ANNA *(strigă)* : Ceai, compot. Altceva mai doriți ?

ŞAMANOV : Nu, Anna Vasilievna, altceva nimic...

ANNA : Foarte bine, să nu vă luați după ăștia. *(Face un semn cu capul spre Dergaciov și Eremeev.)*

ŞAMANOV : La ce te referi ?

ANNA : Păi, nu vedeți ? Nici n-a răsărit bine soarele și ei au și început să tragă la măsea.

ŞAMANOV : Da, da... Au şi început... nu e prea devreme ?

DERGACIOV : Pentru dumneata, o fi, pentru noi nu.

ŞAMANOV : Sînteţi convinşi că nu e prea devreme ?

DERGACIOV : Dimpotrivă, cred că e ora cea mai potrivită.

ŞAMANOV : În cazul acesta, Anna Vasilievna, daţi-mi şi mie un păhărel de vin.

ANNA *(cu o notă de imputare)* : Vladimir Mihalîci...

ŞAMANOV : Un păhărel de vin, nimic altceva... *(Adresîndu-se Kaşkinei)* : Zina poate că... *(Cu un gest o invită şi pe ea să bea împreună cu el. Kaşkina face o mişcare de protest cu capul. Şamanov ia sticla de vin, pîinea şi se aşază la măsuţa ei.)*

DERGACIOV : Aşa, frate Ilia ! De dus la secţia de asigurări sociale, poţi să te duci, nici vorbă, dar în ce priveşte pensia, după părerea mea, — pofta'n cui ! Deocamdată, hai să bem. Să bem pentru dragostea care nu cunoaşte trădare.

KAŞKINA *(ridicînd borcanul de iaurt)* : Mă asociez şi eu la toastul dumneavoastră. *(Şamanov ridică şi el în tăcere paharul. Toţi beau.)*

ANNA : Vladimir Mihalîci, avem aici o problemă. Dumneata, probabil, poţi să ne lămureşti.

ŞAMANOV : Ce-i, Anna Vasilievna ? Despre ce-i vorba ?

ANNA : Uite, omul acesta, Eremeev Ilia, ar trebui să capete o pensie. Spune şi dumneata. Are şaptezeci şi patru de ani, a lucrat toată viaţa lui călăuză pe lîngă echipele de geologi...

EREMEEV : Am lucrat...

ANNA : A lucrat, dar nu are acte. N-are nici adeverinţe, nici carte de muncă, n-are absolut nimic. Cum să facă el să capete pensie ? Cum să procedeze ?

ŞAMANOV : Dar unde-i sînt actele ? *(Eremeev tace.)* Dumneata eşti Eremeev ?

EREMEEV *(după o clipă de tăcere)* : Eremeev, Eremeev...

ANNA : Este evenc de naţionalitate...

EREMEEV *(dînd din cap a aprobare)* : Evenc.

ANNA : Numai numele îl are rusesc, e botezat.

EREMEEV *(în grabă)* : Botezat, botezat...

ANNA : Ce acte vrei să aibă ? E un om simplu, nu ştie carte, locuieşte în taiga. De-ar fi ştiut dinainte, îşi făcea el rost de acte.

ŞAMANOV : Dar buletin de identitate sper că are.

EREMEEV : Este, este buletin...

ŞAMANOV : Ei, în cazul ăsta, trebuie să ceară nişte adeverinţe de la locul de muncă...

ANNA : De unde să le ceară ? Geologii au plecat de mult de aici. Cine ştie unde or fi acuma ! Unii la oraş, alţii poate s-au şi prăpădit între timp.

ŞAMANOV : Nu ştiu ce să vă spun, dar există arhive, state de plată. Ar trebui să se ocupe cineva cu de-amănuntul de problema asta...

KAŞKINA : Cine să se ocupe ? Cu de-amănuntul ? El ?

ŞAMANOV : Ce să-i faci ? Trebuie să umble, să se ducă pe la instituţii, să se zbată... Mai întîi să se ducă la Comitetul Executiv, poate cineva să-i dea un sfat acolo.

DERGACIOV : Totul e de pomană...

ANNA : Cum de pomană ? Cum se poate aşa ceva ? Omul n-ar fi cerut, n-ar fi venit aici, de n-ar fi fost la ananghie. E bătrîn, a rămas singur singurel, în taiga...

KAŞKINA *(către Şamanov)* : Nu s-ar putea face totuşi ceva ?

ŞAMANOV : Nu ştiu... la drept vorbind, şi eu aş vrea să ies la pensie.

(Valentina aduce ochiurile comandate de Şamanov. Îi pune farfuria în faţă fără să-l privească pe el sau pe Kaşkina.)

ŞAMANOV *(maşinal)* : Mulţumesc. *(Dă la o parte farfuria cu ochiuri.)*

KAŞKINA *(împinge farfuria la locul ei)*: Sînt prăjite fără să fie arse, aşa cum îţi plac ţie. *(Spre deosebire de Şamanov, o priveşte cu atenţie pe Valentina.)* Bucătăreasa noastră face progrese.

(Valentina caută să nu-şi exteriorizeze emoţia, totuşi intră în bufet cam prea grăbită.)

DERGACIOV: Hai, Ilia, să mai bem. *(Toarnă.)* Omul cît are zile, nu moare.

EREMEEV *(care nu a înţeles sensul cuvintelor)*: Moare, moare.

ANNA: Ia lăsaţi-o mai încet cu băutura. Tu, Ilia, du-te la Comitetul Executiv, iar tu, apucă-te de treabă. E trecut de nouă. Ar trebui să-ţi fie ruşine de oameni.

DERGACIOV: Nu te rabdă inima să mă vezi că stau de pomană, aşa-i?

(Se ridică de la masă.) Bagă de seamă, Anna, cauţi ceartă cu lumînarea. *(Către Eremeev)*: Hai să ne cărăbănim de aici! *(Ia sticla în care a mai rămas băutură şi paharele, lada cu scule şi intră în local. Eremeev îl urmează.)*

ŞAMANOV: N-ai întîrziat la slujbă?

KAŞKINA: Nu duce tu grija mea... Da' unde ţi-e maşina? N-o văd!

ŞAMANOV: Trebuie să vină îndată. *(Anna pleacă de la tejghea şi intră în localul ceainăriei.)*

KAŞKINA: Unde te duci? Ceva nou? Vreun caz interesant?

ŞAMANOV: Mereu acelaşi lucru... O gheretă cu vodcă a fost jefuită, asta la Potereaiha, iar la Tabarsuk un tractorist şi-a bătut nevasta.

KAŞKINA: A bătut-o? De ce oare?

ŞAMANOV: De ce-a bătut-o? Aşa cum ni s-a comunicat de acolo „pentru atitudinea ei lipsită de tact".

KAŞKINA: Pentru ce? *(Rîde, apoi spune)*: Probabil din gelozie. *(Oftînd)*: Doamne, există şi oameni din ăştia pe lume.

ŞAMANOV: Nişte smintiţi... *(Oftează.)* Doamne, cînd o să se termine cu viaţa asta!

KAŞKINA: Ei, dacă toată lumea ar fi atît de raţională ca tine...

ŞAMANOV: Ar fi minunat... poate că atunci aş ieşi şi eu la pensie...

(Din localul ceainăriei se aude glasul Annei Vasilievna: „V-am zis să isprăviţi cu băutura!" Apare în uşă, o închide bine de tot, restul discuţiei dintre Kaşkina şi Şamanov se desfăşoară pe fundalul unor ţipete, a scandalului ce se petrece în spatele uşii.)

KAŞKINA: Ce fac? Se bat?

ŞAMANOV: Tot ce se poate.

KAŞKINA: Ştii de ce o tot duc aşa?

ŞAMANOV *(indiferent)*: De ce?

KAŞKINA: Ea îl iubeşte... *(Zgomotul se înteţeşte, Anna Vasilievna ţipă strident, dar nu se pot desluşi cuvintele.)* Şi el o iubeşte. Se iubesc, aşa cum se iubesc oamenii în tinereţe.

ŞAMANOV: Numai să nu se omoare de atîta dragoste. În ultima vreme, au cam luat-o razna.

KAŞKINA: Pentru că-i Paşka aici. Ştii că Afanasi nu e tatăl lui?

ŞAMANOV: Am auzit.

KAŞKINA: Cînd Afanasi a plecat pe front, Anna încă nu era măritată cu el. Erau numai logodiţi.

ŞAMANOV: Ei şi?

KAŞKINA: Paşka s-a născut imediat după terminarea războiului. Afanasi a fost prizonier, apoi deportat în nord şi s-a întors acasă abia în 1956... Închipuie-ţi că nici pînă astăzi nu poate să i-o ierte, tot mai

suferă. Nu e asta dovadă de iubire? Spune... Ce crezi?

ŞAMANOV: Nu ştiu. Nu mă pricep la problemele astea. *(Scurtă pauză. Scandalul pare să se fi potolit, se mai aud din cînd în cînd nişte strigăte, dar ce anume se strigă nu se înţelege)* Zina, în fond, ce vrei de la mine? Spune-mi...

KAŞKINA: Eu?

ŞAMANOV: Da, tu. Ce vrei de la mine?

KAŞKINA: Tu ce crezi?

ŞAMANOV: Cred că vrei să mă însor cu tine...

KAŞKINA: Tot ce se poate... Dar nu asta-i principalul.

ŞAMANOV: Nu ştiu. Dar am impresia că-mi ceri ceva imposibil.

KAŞKINA: Tare mi-e teamă că aşa e...

ŞAMANOV: Zina, aş face tot ce doreşti, dacă aş putea; dar dacă nu am puterea s-o fac, n-o am. Zău, nu are nici un rost să-mi ceri ceva ce mă depăşeşte.

KAŞKINA: Îţi mulţumesc... ştii să te exprimi elegant... Bine, să lăsăm astea... spune-mi ce planuri ai pentru diseară?

ŞAMANOV: Planuri?

KAŞKINA: Ascultă, hai să mergem diseară la dans...

ŞAMANOV: La dans?

KAŞKINA: Şi de ce nu? Ce altceva putem face seara?

ŞAMANOV: Zina, sînt uluit... la dans? Ce-ţi veni? Am fost ultima oară la dans în anul o mie nouă sute...

KAŞKINA: Bine, poţi să nu mai continui...

ŞAMANOV: Şi apoi, din fericire, astăzi la club nu e dans, e un film, un film pe care, slavă domnului, l-am văzut.

KAŞKINA: Nu de clubul nostru e vorba, îţi propuneam să mergem la Potereaiha...

ŞAMANOV: Unde?

KAŞKINA: Sau la Kliucì. Este o serată dansantă acolo.

ŞAMANOV: La Potereaiha? La Kliucì? Sper că glumeşti...

KAŞKINA: De ce să glumesc? Pînă la Kliucì sînt 7 kilometri, iar pînă la Potereaiha numai cinci. O plimbare excelentă!

ŞAMANOV: Cinci încolo şi cinci înapoi. *(Cu spaimă în glas.)* Zece kilometri!

KAŞKINA: Mie în locul tău mi-ar fi ruşine!

ŞAMANOV: Ei, la clubul nostru mai treacă meargă! La Potereaiha însă... Asta-i curată nebunie, Zina!

KAŞKINA: Bine, bine. Nimeni nu te cară cu sila. Pur şi simplu mă întrebam ce să facem seara după ce ieşim de la serviciu. Bine, să lăsăm asta. Ascultă, uite ce voiam eu să te întreb pe tine... Ce-ai face dacă ai afla că te-am înşelat.

ŞAMANOV: Eşti convinsă că asta ai vrut să mă întrebi?

KAŞKINA: Da. Aş vrea să ştiu dacă ai face ceva aflînd că te-am înşelat şi ce anume ai face?

ŞAMANOV *(oftînd)*: Ce-aş face? Ceea ce fac toţi în asemenea cazuri. Te-aş împuşca... sau te-aş strînge de gît. Tu ce ai prefera? Iar în faţa instanţei de judecată aş declara că am fost în legitimă apărare... m-am apărat pentru că mă torturai cu întrebări stupide. Judecătorii m-ar achita. La drept vorbind, însă, unicul lucru pe care-l doresc este să ies la pensie.

KAŞKINA *(după o clipă de tăcere)*: Ştii, gluma asta pe care o tot repeţi, pare adevărată.

ŞAMANOV: Care glumă?

KAŞKINA: Gluma asta cu pensia. Am impresia că e într-adevăr unica ta dorinţă...

ŞAMANOV: Bineînţeles.

KAŞKINA: Un singur lucru nu pricep, cum ai reuşit să ajungi aici? Haide, explică-mi-o şi mie! *(Şamanov dă din umeri. De după uşa închisă se aude glasul lui Dergaciov care cîntă — „A fost de mult, cu cincisprezece ani în urmă")*... Zău, vorbesc serios. Ne cunoaştem de atîta timp. Şi eu nu ştiu despre

tine aproape nimic. Iar ceea ce știu am aflat de la alții, nu de la tine. Mă simt aproape jignită... Nu, nu-ți face probleme, te rog, nu-ți cer nimic... aș vrea totuși să te înțeleg.

ȘAMANOV : La ce bun, Zina ? La ce ți-ar folosi să mă înțelegi ?

KAȘKINA : Cum așa, la ce ?... Fie și pentru a nu-ți mai pune întrebări stupide. Zău așa, de ce nu mi-ai povestit niciodată cum ai dus-o la oraș ?

ȘAMANOV : Asta în nici un caz. Dacă m-aș apuca s-o fac, m-ai omorî cu întrebări și mai multe și mai stupide. Nu, Zina... slăbește-mă. Nu te supăra, dar n-am nici un chef de spovedanie.

KAȘKINA : Bine, bine, nu te silește nimeni... *(După o clipă de tăcere.)* Să nu crezi totuși că nu știu nimic despre tine. Cîte ceva am aflat eu.

ȘAMANOV : Cu atît mai bine. *(Glasul lui Dergaciov continuă cîntecul* — „A fost de mult, cu cincisprezece ani în urmă. Duceam o fată cu o troică".)

KAȘKINA : Mi s-a spus că erai pe atunci alt om, altul decît ești acum... Mi s-a spus că erai însurat, nevastă-ta era fata unui om important, o femeie foarte frumoasă și, în genere, la început ai dus-o bine. Așa zic gurile rele... *(O clipă de tăcere.)* Cînd am fost la oraș, am întîlnit-o pe Larisa, o fată pe care o cunosc, lucrează la secția sanitară regională... Cunoști tu pe una Larisa ?

ȘAMANOV : Nu-mi amintesc.

KAȘKINA : Nu-ți amintești ?... Ciudat, ea te ține minte... Mi-a spus că aveai chiar mașină proprie. Niciodată n-aș fi crezut-o... Știi ce a zis Larisa despre tine ? „Avea tot ce-i trebuia, nu pricep ce-i lipsea. Nu pricep." Și a mai spus : „Ar fi ajuns om mare, dacă n-ar fi luat-o razna". *(Șamanov zîmbește ironic.)* Astea-s cuvintele ei. *(Imitînd glasul Larisei.)* „Nu pricep ce l-a apucat." *(În surdină.)* Eu însă pricep. Am impresia că te înțeleg, că pricep despre ce-i vorba.

ȘAMANOV *(plictisit)* : Despre ce-i vorba ?

KAȘKINA : Cu un an în urmă, băiatul unui șef a călcat pe cineva cu mașina. Așa a fost ?... Deci asta e. Ție ți s-a dat să instruiești cazul. Așa e ? Larisa zicea că-l cunoaște și pe băiatul acela care a călcat-o pe bătrînă... *(Imitînd iarăși glasul Larisei.)* „Pe de o parte, problema cu bătrîna era cam încurcată, pe de alta era absolut clară, nimeni nu și-ar fi imaginat că avea de gînd să-l înfunde. Nimeni nu se aștepta la așa ceva din partea lui..." Cum de nu-ți mai amintești de Larisa ? Are ochii, așa, puțin oblici, părul negru, vopsit, și ce mai are ?... A, da, niște unghii... orice s-ar zice, niște unghii colosale. Ei, cum naiba nu-ți aduci aminte de ea ?

ȘAMANOV : Nu-mi aduc aminte. Toate fetele alea de la oraș au niște unghii colosale... Nu mi-aduc aminte.

KAȘKINA : Ciudat... Deci, cum îți ziceam, nimeni nu se aștepta ca tu să-l bagi la apă. Cînd colo, ți s-a năzărit s-o faci. N-ai reușit însă. Procesul a fost amînat, instrucția transferată altcuiva... tu, se zice însă, nu te-ai potolit. *(Imitînd-o pe Larisa.)* „S-a încăpățînat ca un catîr... nu știu ce era în capul lui, dar e clar că a luat-o razna. Nu mai ieșea în lume, umbla neglijent, într-un cuvînt a decăzut cu totul..." Așa a fost ?

ȘAMANOV : Văd că știi totul despre mine, nu pricep de ce te mai simți jignită ?

KAȘKINA : Deci, așa a fost cu adevărat... și omul acela ai fost tu ? Ce-ai urmărit ? Să faci dreptate, cred eu.

ȘAMANOV : Să zicem. Și ce-i cu asta ?

KAȘKINA : Bine, dar e formidabil.

ȘAMANOV : Crezi ?

KAȘKINA : Vrei să zici cumva că ai procedat greșit ?

ȘAMANOV : Nici formidabil, nici greșit. O nebunie ! Larisa asta a ta are dreptate.

KAȘKINA : De ce a mea ?

ŞAMANOV : Eu, unul, nu-mi amintesc de ea, dar are dreptate, e într-adevăr o nebunie... să cauţi să obţii imposibilul. Dealtfel, ţin să-ţi spun că procesul se va judeca peste cîteva zile. Am şi primit citaţie.

KAŞKINA : Da ?

ŞAMANOV : Da ! Există în oraş persoane care cred că am să vin cu limba scoasă şi am să iau cuvîntul în faţa instanţei.

KAŞKINA : Şi tu ? N-ai de gînd să te duci ?

ŞAMANOV : În nici un caz. Mi-ajunge. N-au decît să încerce alţii să spargă zidurile cu capul, îi priveşte. S-o facă cei mai tineri şi cu capul mai tare.

KAŞKINA : Da. Îmi dau seama că erai cu totul alt om.

ŞAMANOV *(cu un gest apatic)* : Indiferent de cum a fost, intervenţia mea nu poate schimba nimic, absolut nimic. Şi de vreme ce lucrurile stau aşa, înseamnă că nimeni n-are nevoie de ea.

KAŞKINA : Eşti convins ?

ŞAMANOV : Nouăzeci şi nouă la sută.

KAŞKINA : Şi totuşi... mai rămîne unu la sută !

ŞAMANOV : Unu la sută faţă de nouăzeci şi nouă, asta-i o şansă de care se poate agăţa numai un dement... N-au decît s-o facă ei pe vitejii, şi, dealtfel, e cazul să terminăm discuţia asta fără rost.

KAŞKINA : Cum vrei... *(Se aude iarăşi glasul lui Dergaciov* — „A fost de mult cu cincisprezece ani în urmă.") Ştii ce-a spus Larisa asta cînd a aflat că stai aici ? *(Imitînd glasul Larisei.)* „Foarte bine, se zice că aerul de la ţară potoleşte nervii, a făcut bine că s-a dus la ţară."

ŞAMANOV : Prostii ! N-am avut unde să mă duc în altă parte. Asta-i tot.

KAŞKINA : Larisa ţi-a transmis multe salutări. *(Imitînd-o iar pe Larisa.)* „Transmite-i multe salutări, sper că nu s-a călugărit încă."

ŞAMANOV *(rîzînd)* : Mi-am adus aminte ! Are aici un dinte de metal. *(Arată cu degetul în gură.)*

KAŞKINA : Exact.

ŞAMANOV : Cînd rîde, dintele acela de metal şuieră puţin. *(Amîndoi rîd.)*

KAŞKINA : Întocmai.

ŞAMANOV : Şi acum şuieră ?

KAŞKINA : Şi acum.

ŞAMANOV : Da, da, are într-adevăr nişte ochi puţin oblici. *(Arată cu un gest de aprobare.)* Şi, drept să-ţi spun, este...

KAŞKINA *(întrerupîndu-l)* : Da, da, este drăguţă, aş zice chiar foarte.

ŞAMANOV : Mi-am adus aminte, mi-am adus aminte. *(Încetînd să rîdă pe neaşteptate.)* O muiere ticăloasă. Dar nu-i proastă de loc.

KAŞKINA : Mult ţi-a trebuit pînă ţi-ai adus aminte de ea... Ei, ce să-i faci... *(Se ridică.)* E timpul să mă duc la farmacie. Şefa mea, uite-o colo, îmi face semne prin fereastră. Mă duc... Cînd ne vedem ? La cină ?

ŞAMANOV : Nu ştiu, Zina... dar spre seară mă întorc... Unde naiba să mă duc în altă parte... *(Se ridică şi se îndreaptă spre bufet.)*

(În scenă apare Paşka, fiul Annei Vasilievna şi fiul vitreg al lui Dergaciov. Şi el trece de-a dreptul prin grădină, scoate scîndura din gard, deschide portiţa cu o lovitură de picior. Portiţa rămîne iarăşi agăţată, într-o singură balama. Paşka are douăzeci şi patru de ani, a venit în concediu la ţară, poartă o scurtă extravagantă, de un roşu-aprins, dar bocancii din picioare sînt grosolani. E un flăcău înalt, cam stîngaci. Priveşte pe sub sprîncene, vorbeşte cu voce de bas. Dealtfel, gestul de a o lua de-a dreptul prin grădină, este în perfectă concordanţă cu înfăţişarea lui.)

PAŞKA : Bună ziua.

KAŞKINA : Bună. *(Şamanov dă din cap. Paşka se apropie de tejghea, Kaşkina întoarce capul spre Şamanov.)* Pe deseară. *(Dispare.)*

ŞAMANOV : Noroc ! *(Se apropie de tejghea, întinde mîna prin fereastră peste tejghea, scoate telefonul, ridică receptorul.)* Dați-mi miliția... *(Paşka stă lîngă tejghea şi bate darabana în vitrină.)* Ofițerul de serviciu ?... Şamanov e la telefon... Aştept maşina să mergem la Tabarsuk... curînd ?... Cînd, mai precis... spune-i să tragă la ceainărie, îl aştept aici şi mai spune-i să se grăbească... *(Pune telefonul la loc, se depărtează, se aşază la altă măsuță decît cea la care şezuse cu Kaşkina, mai aproape de scară şi mai departe de bufet.)*

PAŞKA *(bate cu pumnul)* : Mamă ! *(Apare Anna Vasilievna.)*

ANNA : Ai apărut ?

PAŞKA : Dă-mi nişte țigări „Belomor".

ANNA *(îi dă țigările)* : Ai spart lemnele ?

PAŞKA : Am spart.

ANNA : Să faci foc la baie.

PAŞKA : N-are decît să facă invalidul.

ANNA : Ție ți-am spus să faci. M-ai înțeles ?

PAŞKA : Bine, vedem noi. *(Se aşază pe tejghea şi fumează.)* Frumoasă zi... faină...

ANNA : Frumoasă, Pavel, dar nu pentru tine... Unde te-ai cocoțat ? Ia fă bine şi dă-te jos. *(Îl împinge de pe tejghea.)*

PAŞKA : Dă-mi pace, mamă. Lasă-mă să-mi fumez în linişte țigara.

ANNA *(după o clipă de tăcere)* : Cum zici, ai venit să fumezi aici ?

PAŞKA : Dar ce altceva să fac ? Dacă-mi dai să beau, pot să şi beau.

ANNA : Te învăț eu minte, să bei, asta-ți mai lipseşte.

PAŞKA : Hai, ajunge ! Şi aşa sînt cu capsa pusă.

ANNA : Cu capsa pusă... Pavel, trebuie s-o iei din loc.

PAŞKA : Poftim ! Am venit şi eu acasă la maică-mea, în vizită... şi cînd colo ea mă dă afară !

ANNA : Nu te dau afară, dar ți-a venit vremea de plecare... ți s-a terminat şi concediul, ajunge cu plimbarea. Vezi să nu rămîi fără slujbă.

PAŞKA : Nu te teme, nu rămîn. Aici la voi nu mă bucur de prestigiu, pe cînd acolo n-ai nici o grijă... acolo sînt cineva... *(Anna Vasilievna oftează din greu, a amărăciune. Paşka încet.)* Unde este Valentina ?

ANNA : Ascultă-mă, Pavel, îți sînt mamă, şi-ți zic : pleacă ! N-ai nici o şansă.

PAŞKA : Vezi, mamă, ce urît te porți cu mine ! În loc să mă ajuți...

ANNA : Ehe, Pavele, nimeni în afară de mine nu-ți poartă aici grija. Cu ce pot să te ajut, spune şi tu...

PAŞKA : Dacă nu mă poți ajuta, măcar nu-mi pune bețe-n roate. *(Apare Valentina, duce o tavă, în mînă ține o cîrpă. Curăță masa la care au stat Şamanov şi Kaşkina.)* Bună ziua, Valentina !

VALENTINA : Bună. *(Se îndreaptă spre ceainărie, dar Paşka îi taie drumul.)*

PAŞKA : Stai o clipă... *(Valentina încearcă să intre în local, Paşka o apucă de mînă.)* Ce-i cu tine ? Ce eşti aşa... parcă ai fi o străină ?

VALENTINA : Dă-mi pace !

PAŞKA : Vii deseară ?

VALENTINA : Nu !

PAŞKA : Precis nu vii ? *(Valentina încearcă în zadar să-şi smulgă mîna din strînsoarea lui.)* Nu te grăbi, mai stai şi te gîndeşte...

VALENTINA : Ți-am mai spus... lasă-mă.

ANNA *(sever)* : Pavel !

PAŞKA *(încet, cu voce surdă)* : Uite ce-am să-ți spun, Valea... degeaba faci pe grozava, de mine unul nu scapi.

VALENTINA *(cu disperare)* : Dă-mi pace !

ŞAMANOV : Ia ascultă, băiete, fii un pic mai cuviincios !

PAŞKA *(întorcînd capul)* : Cum ai zis ? *(Valentina a reuşit să-şi smulgă mîna, a intrat repede în ceainărie.)*

ŞAMANOV : Am zis să te porţi mai cuviincios cu fata.

PAŞKA : Dar pe tine ce te priveşte ? Ce nu-ţi place ? *(Şamanov nu-i răspunde. Paşka se aşază în faţa lui.)* Nu, zău, te întreb serios, ce nu-ţi place ?

ANNA : Pavel !

PAŞKA : Nu vezi că discut cu o fată ? Ce te bagi ! Nu-ţi place că discut cu fata ?

ŞAMANOV : Mie mi-ar place, dar fetei nu-i place.

PAŞKA : Şi ţie ce-ţi pasă de ea ? Ce calitate ai să te amesteci ? Eşti neam cu ea ?

ANNA : Pavel ! Cum vorbeşti cu oamenii ?

PAŞKA : Normal, cum să vorbesc ? Să le vorbesc într-o limbă străină ? Pot şi aşa. *(Se apropie şi se apleacă spre Şamanov.) How do you do ?* asta e în engleză, iar ruseşte înseamnă „nu-ţi băga nasul unde nu-ţi fierbe oala". Bine am zis ?

ŞAMANOV : Nu, dragul meu, nu prea te pricepi la limba engleză. *„How do you do"* înseamnă „bagă-ţi minţile în cap şi nu mai face pe grozavul".

PAŞKA *(cu un aer aprobativ)* : Te pricepi, nimic de zis.

ANNA : Bine i-ai făcut, Vladimir Mihalîci, mai pune-l la punct... să se înveţe minte...

PAŞKA *(ridicîndu-se de pe scaun)* : Ia mai lasă-mă. Îmi pare bine că am avut ocazia să stau de vorbă cu un om cult. *(Aplecîndu-se spre Şamanov, încet.)* Bagă de seamă, judecătorule... de Valentina să nu te mai ocupi... în nici un fel... ţi-o spun foarte serios. *(Se depărtează de masa lui Şamanov. Din spatele Annei, apare Eremeev, îi întinde nişte bani.)*

ANNA : Nu şi încă o dată nu. Am zis, nici un gram în plus. Ajunge !

EREMEEV : Mai toarnă un pic...

ANNA : Ilia, du-te, pleacă din bufet. *(Îl împinge pe Eremeev.)* Ţi-am spus : nu...

DERGACIOV *(apare şi-l împinge pe Eremeev din partea cealaltă)* : Nu sînt banii tăi şi n-ai dreptul să ne refuzi...

ANNA : Nu. Ţi-am zis nu ! Nu mai dau !

DERGACIOV *(cu un aer ameninţător)* : Trebuie să-ţi serveşti clientela ! Lasă gălăgia şi serveşte clientela !

PAŞKA *(se apropie de tejghea şi se adresează Annei Vasilievna)* : De ce face scandal ? *(Eremeev o şterge din bufet.)*

ANNA : Du-te, Afanasi. Orice ar fi, nu-ţi mai dau nici un pic.

DERGACIOV : Bine, Anna, să nu-ţi pară rău, însă...

PAŞKA : Ia ascultă, dom'le... *(Dergaciov se întoarce. De abia acum l-a observat pe Paşka.)* Şterge-o de aici. îţi zic cu binele.

DERGACIOV : Aha, ţi-ai chemat tîncul ? Să-ţi fie de ajutor ?

ANNA : Afanasi, pleacă ! Şi tu, Pavel, mai taci din gură...

DERGACIOV *(către Paşka)* : Tacă-ţi fleanca, de nu...

PAŞKA : De nu... ce ? Ce-ai să-mi faci ? *(Dergaciov trinteşte cu pumnul în tejghea.)* Mai încet, mai încet, să nu-ţi vatămi braţul.

ANNA : Pavel, taci din gură ! Afanasi, încetează ! Doamne, Dumnezeule, ce să mă fac... Afanasi, îţi dau să bei, încetează însă ! Îţi dau, m-ai auzit ?

PAŞKA : Cît să-i mai dai ? Ajunge ! Tot bea de azi dimineaţă, a luat-o cu noaptea în cap...

DERGACIOV : Ia ascultă-mă, ţîncule... *(Pleacă repede.)*

ANNA : Afanasi. *(Aleargă să-l ajungă din urmă pe Dergaciov. Dergaciov apare pe terasă, se apropie de Paşka şi-l înşfacă de piept. Paşka îl prinde de mînă.)*

PAŞKA : Ei, şi acum ? Ce urmează ? Ce ? Ei ?

DERGACIOV : Ţi-arăt eu ţie... te-nvăţ eu minte... copil făcut pe maidan ! *(Apare Anna, încearcă să-i despartă pe Paşka şi pe Dergaciov care se îmbrîncesc pe verandă. Paşka evident mai puternic nu face decît să se apere. Şamanov sare în ajutorul Annei, încercînd şi el să-i despartă. Eremeev doar priveşte şi dă din cap dezaprobativ. În uşa ceainăriei apare Valentina, care se opreşte în prag.)* Vă arăt eu vouă... o să mă ţineţi minte !

PAŞKA : Mamă, ia-l de lîngă mine !

ANNA : Afanasi ! Pavel !

ŞAMANOV *(strigă)* : Încetaţi ! *(Cei doi se opresc pentru o clipă.)* Luaţi-l de aici. Nu vedeţi ? E beat.

ANNA *(îi împinge pe Dergaciov şi Paşka spre scară)* : Veniţi-vă în fire ! Afanasi ! Pavel ! Pavele, du-l acasă...

PAŞKA : Ducă-se dracului... n-ai decît să-ţi baţi tu capul cu el.

ANNA : Ajută-mă, Pavel... Hai să-l ducem de aici. Mă auzi, Pavel ? Pentru numele lui Dumnezeu, Pavel.

DERGACIOV : Ia daţi-mi pace... Vă învăţ eu acuşi să respectaţi libertatea omului.

PAŞKA : Las-o mai moale, ajunge ! Te-ai războit, acu'gata ! haide !

(Paşka îl înşfacă pe Dergaciov şi-l îmbrînceşte, scoţîndu-l afară prin grădină. Anna îi urmează. Zăbovesc cîteva clipe în dreptul spărturii din gard. Paşka mai scoate o scîndură, şi îi face vînt lui Dergaciov din grădină. Toţi trei dispar, Eremeev îi urmează, Eremeev însă înconjoară grădiniţa.)

ŞAMANOV : Veselă dimineaţă, n-am ce zice...

(Se aude glasul Annei : „Nu te atinge de el, nu-l lovi !" *apoi zgomotul se depărtează, se aşterne tăcerea. Valentina coboară în grădiniţă, strînge scîndurile şi se apucă de refăcut gardul. La început, Şamanov o priveşte distrat, apoi tot mai atent. Din momentul în care au plecat din scenă, Paşka, Dergaciov, Anna şi Eremeev, să tot fi trecut ceva mai mult de o jumătate de minut.)*

ŞAMANOV : Valentina... *(Valentina se opreşte din lucru.)* Aş vrea să te-ntreb... de multe ori m-am gîndit... la ce bun faci asta ?

VALENTINA *(după o pauză)* : Întrebai de gard ? De ce îl dreg ?

ŞAMANOV : Da, pentru ce ?

VALENTINA : Cum, nu este oare clar ? *(Şamanov dă din cap ca şi cînd ar spune că nu înţelege.)* Deci nici dumneata nu înţelegi Toată lumea mă întreabă mereu, toată lumea afară de dumneata. Credeam că dumneata mă înţelegi.

ŞAMANOV : Nu, nici eu nu înţeleg.

VALENTINA *(veselă)* : Atunci să-ţi explic... Repar întruna gardul, ca să fie întreg.

ŞAMANOV *(rîzînd)* : Da ? Eu aveam impresia că-l dregi mereu pentru ca să aibă oamenii ce strica.

VALENTINA *(cu un aer serios)* : Îl repar ca să fie întreg.

ŞAMANOV : La ce bun, Valentina ? E de ajuns careva să treacă şi...

VALENTINA : N-au decît. Îl repar din nou.

ŞAMANOV : Şi după aceea ?

VALENTINA : Şi după aceea ! Am să-l dreg pînă cînd oamenii se vor deprinde să umble pe trotuar.

ŞAMANOV *(dă din cap)* : Zadarnică trudă !

VALENTINA : De ce zadarnică ?

ŞAMANOV *(cu un aer melancolic)* : Pentru că oamenii vor trece totdeauna prin grădină, totdeauna vor călca iarba. Totdeauna !

VALENTINA : Totdeauna ?

ŞAMANOV *(sumbru)* : Totdeauna.

VALENTINA : Nu-i adevărat. Unii, de pildă, şi astăzi umblă pe trotuar, ocolesc grădina, sînt dintr-ăştia...

ŞAMANOV : Zău ?

VALENTINA : Da ! De pildă, dumneata. Dumneata totdeauna treci pe trotuar.

ŞAMANOV *(mirat, sincer)* : Eu !... Nu ştiu, n-am observat... În orice caz, exemplul pe care l-ai ales nu-i cel mai reuşit. Pentru că eu vin totdeauna din partea cealaltă.

VALENTINA : Şi cînd vii din partea cealaltă, şi cînd vii din partea asta, oricum, totdeauna ocoleşti.

ȘAMANOV : Zău ? Asta înseamnă că mi-e lene pur și simplu să mă aplec... Prefer să ocolesc decît să mă aplec... *(După o pauză.)* Valentina, cred totuși că te ostenești de pomană...

VALENTINA : Nu-i adevărat... *(Din două-trei mișcări a terminat de reparat gardul.)* Gata ! Asta-i tot ! Un fleac, în schimb totul e pus la punct. Gardul e ca și nou. *(Cu vioiciune.)* Cum de nu înțelegi ! Dacă nu bagi în seamă, lași totul să meargă de la sine, într-o zi, două n-o să mai rămînă nimic din grădina noastră.

ȘAMANOV : Pînă la urmă așa are să se întîmple.

VALENTINA : Nu-i adevărat. O să vezi că în cele din urmă oamenii o să umble pe trotuar.

ȘAMANOV : Îți pui speranțe prea mari în oameni.

VALENTINA : Da' de unde, o să vezi ! O să înțeleagă ! Trebuie să înțeleagă pînă la urmă. Am să pun aici niște maci, are să fie atît de frumos... încît...

ȘAMANOV *(întrerupînd-o)* : Nu, Valentina, degeaba te obosești. *(Se apropie de bufet, scoate telefonul, ridică receptorul.)* Dați-mi miliția... *(Așteaptă o clipă, apoi către Valentina.)* N-ai încercat să bați scîndurile în cuie ?

VALENTINA *(zîmbind)* : Am încercat. După aceea două scînduri au fost rupte la jumătate.

ȘAMANOV : Ei vezi ? Ce-ți spuneam eu ? Muncești de pomană. *(La telefon.)* Ofițerul de serviciu ?... Aici judecătorul de instrucție Șamanov... ascultă, unde-i Komarov ?... Atunci cheamă-l la telefon... Bună, măi Fedia, eu sînt, Șamanov... de unde vorbesc ? De la ceainărie... ce se aude... cînd are să vină mașina ? *(Valentina se apucă să repare portița.)* Tocmai de aceea îți telefonez să te întreb cînd are să vină mașina... cînd ? Mai repede nu se poate ? Mi-e totuna, dar dacă tot e vorba să mergem, n-are nici un rost să amînăm la infinit, nu vezi că e zece și ceva... să trec pe la șef ?... dar ce s-a întîmplat ?... sînt chemat în oraș ?... știu, am primit și eu citație...

da, da, tot procesul ăla... da, poimîine... mie, unul, mi-e indiferent, poate să fie și astăzi, că eu tot nu mă duc... de ce ? așa... oricum totul e hotărît dinainte... mi-ajunge... gata... nu sînt amator de gesturi mărețe... ți-am zis, nu mă duc... da, poți să i-o spui, poți să-i spui că refuz... și la drept vorbind nu doresc decît să ies la pensie... da, da, chiar așa să-i spui... întocmai... E supărat ? De ce ?... revolverul... da... *(Se bate pe șold.)* e la mine. Și ce importanță are ?... ei și ?... m-am întors noaptea, cum puteam să-l predau... lasă, n-are nimic, îi trece. Cum ai zis ?... să-l aduc acum ? ei, asta-i bună... n-am chef să mă car acum... nu vin... nu, nu sînt împotriva disciplinei, pur și simplu mi-e lene să fac drumul pînă la voi... spune-i să se liniștească, n-am de gînd să împușc pe nimeni... *(Ascultă, după o clipă de pauză.)* Ce zvonuri ai spus ?... aha, da, da,... am înțeles, deci opinia publică se interesează unde-mi petrec nopțile... este îngrijorată ? chiar așa, alarmată ? Ia te uită ! Știi, am impresia că opinia publică este mai alarmată decît sînt eu însumi... ei, atunci uite ce-ți spun... sînt într-adevăr măgulit de grija pe care mi-o poartă opinia publică, dar aș dori să lase pe seama mea problema cum și unde să-mi petrec nopțile... Orice s-ar zice, cred că sînt mai competent s-o rezolv eu însumi. *(Valentina lasă capul în jos. Lui Șamanov nu-i scapă gestul și, discutînd în continuare, o observă pe fată.)* Nu mai pricep ce sîntem noi, miliție sau mînăstire ?... Ascultă, hai să terminăm cu chestia asta... uite, aici este o fată, de aceea nu pot să-ți spun tot ce cred în problema asta... fata... da, o fată drăguță, după părerea mea, da... localnică, da, oricît ar fi de ciudat... poți să te liniștești, bătrîne, îi ești bun de tată... ai dreptate, este încă tînără de tot... Și discuția noastră o face să roșească... ei, salutare... aștept mașina. *(Pune receptorul la loc.) (O pauză, Șamanov se plimbă pe terasă, se apropie de scară. Valentina*

repară portița. Șamanov o examinează în continuare, de astă dată cu interes crescînd.) Valentina... *(Valentina ridică privirea.)* Ia ascultă... abia acum am văzut că ești o fată frumoasă. *(Portița pe care Valentina o susține cu mîna, cade jos.)* Chiar mă întreb cum de n-am remarcat-o înainte? *(Valentina se apucă din nou să repare portița.)* ...Mai dă naibii portița aia! *(După o clipă de tăcere.)* Doamne, încăpățînată mai ești... *(Coboară scărița.)* Să te ajut?

VALENTINA: Dacă vrei, ține-o un pic... așa da, da...

ȘAMANOV: O țin. *(O pauză.)* Nu lăsa capul atît de jos, nu mai vezi unde bați cu ciocanul. *(Valentina a terminat și s-a îndreptat din șale. Scurtă pauză. Valentina se află în grădiniță, Șamanov în fața ei de partea cealaltă a portiței.)*

VALENTINA: Îți mulțumesc... N-a fost chiar atît de simplu s-o repar. Altă dată mergea mai ușor, astăzi, nu știu de ce a fost greu...

ȘAMANOV: Da, așa e... sucită dimineață... De un an de zile te întîlnesc și de abia astăzi te-am văzut cu-adevărat. Trebuie să-ți spun...

VALENTINA *(cu voce strangulată)*: Nu trebuie...

ȘAMANOV: Îmi retragi cuvîntul? De ce?

VALENTINA: Pentru că dumneata îți bați joc de mine.

ȘAMANOV: Îmi bat joc? Cîtuși de puțin. Vorbesc serios. Ești frumoasă, Valentina! Și nu văd ce este ridicol în asta... *(O pauză.)* Poftim, te-ai înroșit... nu pleca privirea... lasă-mă să te admir. De mult n-am mai văzut pe cineva să roșească. *(Valentina dă să iasă, Șamanov închide portița.)* Așteaptă o clipă... așteaptă, Valentina... Ciudat! Parcă te-aș vedea pentru prima oară și totuși... *(Pe neașteptate.)* Ia ascultă!... da, da. *(După o clipă de tăcere.)* Cîndva, foarte de mult, am fost îndrăgostit... ciudat lucru, tu semeni cu această iubire a mea. *(După o pauză.)* Ce să fie oare, Valentina?... Tu ce crezi? *(Scurtă pauză.)* Cîți ani ai? Șaptesprezece... optsprezece?

VALENTINA: Da.

ȘAMANOV: Și de ce n-ai plecat la oraș?... Toate colegele tale s-au dus probabil de mult la oraș.

VALENTINA: Da, multe au plecat...

ȘAMANOV: Dar tu? De ce ai rămas aici?

VALENTINA: Am rămas... parcă toată lumea trebuie să plece?

ȘAMANOV: Nu, sigur că nu... dar de vreme ce ai rămas, înseamnă că ai avut un motiv...

VALENTINA: Înseamnă că am avut.

ȘAMANOV: Și care-i motivul? Am auzit că tatăl tău nu te lasă să pleci. E adevărat?... Sau altceva te reține aici?

VALENTINA: Pe dumneata nu te interesează problema asta...

ȘAMANOV: Și totuși, de ce n-ai plecat?... *(După o pauză.)* Ce-i cu tine?... Ei, dacă e un secret, nu mai insist... e un secret? *(Scurtă pauză.)* Valentina, ești o fată minunată. Pe chipul tău se citește totul, toate tainele tale. N-ai plecat, pentru că te-ai îndrăgostit?... Așa-i? Și de cine anume, n-ai vrea să-mi spui... Nu vrei? Bineînțeles. *(Cu o privire sincer admirativă, apoi zîmbind din nou.)* Dacă te-ai vedea într-o oglindă acum!... *(După o scurtă pauză.)* Ah, Valentina, cu cîtă tristețe te privesc... dacă ai ști cu cîtă tristețe... pe mine niciodată n-are să mă mai iubească o fată ca tine.

VALENTINA *(lasă să-i scape cuvintele pe care ar fi putut să le rostească în orice clipă)*: Nu-i adevărat!

ȘAMANOV: Ce nu-i adevărat? *(Cu curiozitate.)* Interesant... cine naiba ar putea să mă placă... Nu prea văd amatoare.. Poate tu cunoști pe cineva...

VALENTINA *(în surdină)*: Toată lumea o știe... numai dumneata nu o știi...

ȘAMANOV: Ia te uită!

VALENTINA: Ești unicul om de aici... care nu vezi nimic... *(Pe neașteptate, strigă cu disperare.)* Ești orb, ești orb, ai înțeles? *(Scurtă pauză.)*

ŞAMANOV *(nu s-a aşteptat cîtuşi de puţin la această mărturisire, care l-a îngrijorat. Mirat)*: Vorbeşti serios?... *(După o pauză, oarecum dezorientat.)* Eşti sigură că...

VALENTINA *(cu încordare, încercînd totuşi să zîmbească)*: Eşti orb... dar surd nu eşti... nu-i aşa?

ŞAMANOV *(după o pauză)*: Nu, Valentina, este imposibil... *(Rîde.)* Ei, asta-i bună! Ai găsit de cine să te îndrăgosteşti. Sincer vorbind, n-ai putut să faci o alegere mai proastă. *(Deschide portiţa, face un pas... şi o mîngîie pe cap.)* Eşti încă fetiţă, eşti o fată admirabilă, dar e mai bine să-ţi scoţi din cap ceea ce ai spus acuma. E nebunie curată... Uită şi nu-ţi mai aduce aminte niciodată. Rămînem înţeleşi aşa: tu n-ai spus nimic, eu n-am auzit nimic... aşa să rămînă.

VALENTINA *(abia şoptind, cu efort)*: N-aş fi spus-o niciodată, dar dumneata m-ai provocat.

ŞAMANOV *(destul de rece)*: Am glumit! *(Valentina face un pas înapoi şi iese în grabă din grădiniţă)* Aşteaptă... *(O urmează.)* Valentina! *(Ea dispare, lăsînd în urma ei deschisă poarta casei unde locuieşte. Şamanov se opreşte pentru cîteva clipe, apoi urcă pe terasă, ia loc pe scaun. Cîteva clipe stă cu picioarele întinse şi capul dat peste spate.)* Ei, asta-i... numai asta-mi lipsea.

(Din două părţi opuse apar concomitent Zina şi Paşka. Ea vine din partea stîngă, el din partea dreaptă. Ciocnindu-se de Kaşkina în faţa grădiniţei, Paşka se opreşte, face o piruetă bruscă, pleacă înapoi. Ocolind de astă dată grădiniţa, Kaşkina urcă pe terasă.)

KAŞKINA: Ei, unde ţi-e maşina? *(Ironic.)* Sărăcuţul de tine, stai aici de unul singur, te plictiseşti, n-are cine să te distreze... toţi au dispărut nu se ştie unde. *(Şamanov îi aruncă o privire sumbră. Zina pe un alt ton.)* Fereastra noastră e chiar vis-à-vis... aşa că te rog să mă ierţi...

ŞAMANOV: Cu plăcere! Mai ales că unica treabă ce o aveţi de dimineaţă pînă seara e să vă holbaţi pe fereastră.

KAŞKINA: Nu e chiar unica noastră treabă, să zicem, dar cînd ţi se oferă un spectacol... iar de astă dată, trebuie să recunoşti, era un spectacol interesant...

ŞAMANOV: Foarte bine, înseamnă că pe ziua de azi n-aţi venit de pomană la slujbă.

KAŞKINA: Linişteşte-te, n-a văzut nimeni în afară de mine... Numai eu am urmărit scena.

ŞAMANOV: Zău? Sper că vizibilitatea a fost bună...

KAŞKINA: Excepţională... din păcate nu s-a auzit ce-aţi vorbit.

ŞAMANOV: Te interesează? Dacă vrei, pot să-ţi povestesc...

KAŞKINA: Cum... cum de aţi intrat în vorbă... aşa pe neaşteptate...

ŞAMANOV *(ironic)*: Aşa, pur şi simplu. I-am făcut un compliment şi... din vorbă în vorbă, pe nesimţite... am lămurit unele probleme.

KAŞKINA: Vrei să spui că... înainte n-ai băgat de seamă?

ŞAMANOV *(după o pauză)*: Dar tu... ai băgat de seamă?

KAŞKINA *(după o pauză)*: Aşadar... aţi lămurit unele probleme. Şi mai departe? Cum ţi-a plăcut povestea?

ŞAMANOV: Mie?... *(Tot atît de ironic.)* Mie ce-mi pasă, ea e cea care a făcut mărturisirea. Dar tu, ce părere ai? E o fată drăguţă, nu? Îmi pare rău că n-am remarcat-o înainte... Asta e! Înainte n-am remarcat-o, în schimb astăzi... cum să-ţi spun... a apărut pe neaşteptate, ca o rază de soare de după un nor... Îţi place comparaţia?

KAŞKINA: Nu e rea.

ŞAMANOV: Pe lîngă asta, chipul ei mi-a amintit de prima mea dragoste. Nu mă crezi... Vorbesc serios...

Și, ca supremă încununare, am aflat că este îndrăgostită de mine... Ei, ce zici ? Ce crezi ? Cum se cheamă așa ceva ?

KAȘKINA : Nu înțeleg de cine îți bați joc în ultimă instanță ?

ȘAMANOV *(pe același ton)* : Destinul, altfel nu-i poți zice. Destin se cheamă asta. Și să vezi ce-mi spune fata : „Îndrăznește, bătrîne, încă nu e totul pierdut. Este o ocazie unică, îmi zice, nu lăsa să-ți scape, alta nu mai întîlnești în viață". *(După o clipă de tăcere.)* Da... asta e.

KAȘKINA : Ei, și după asta...

ȘAMANOV : După asta... așa cum se obișnuiește, mulțumesc destinului, dau dracului prejudecățile, o apuc de mînă pe fetișcană și salutare taică și noroc. Încep o nouă viață. Îți convine această variantă ?

KAȘKINA : Dar ție ?

ȘAMANOV *(pe alt ton, cu enervare)* : Zina, cum se cheamă ceea ce faci tu în momentul de față ? Strategie ? Sau ești cu adevărat proastă ?... Zău, gîndește-te și tu ! Am impresia că ne cunoaștem de o mie de ani și tu nu mă înțelegi deloc, deloc ! *(Se enervează și mai tare.)* Denaturezi orice cuvînt pe care... orice... orice literă. De încep să cînt osanele, tu treci imediat la slujba de înmormîntare, de vorbesc despre Maria, tu o iei cu Ana. Dracu știe ce-i asta ? Spune-mi, te rog, de ce ai venit în goană încoace ? La ce bun ? Ce sperai să vezi aici ? *(Sărind în sus.)* Zău așa ! De unde naiba îți vin în cap asemenea idei neroade și bănuieli absurde ? Spune-mi, spune-mi, ce pot avea comun eu cu această fetișcană ? Ei ? Dracu să mă ia, am eu mutră de îndrăgostit ? Te întreb... am eu mutră ? Arăt eu ca un îndrăgostit ? *(Își trage suflarea, după o clipă.)* Doamne, Dumnezeule... Ce dimineață nebună ! Ce-aveți astăzi cu toții ? Ce-aveți cu mine ? Nu cer nimic, nu vreau absolut nimic, absolut nimic... Unica mea dorință este să fiu lăsat în pace ! Toți să mă

lase în pace ! și tu ! Tu în primul rînd... La drept vorbind, de ce mă terorizezi ? Ce drept ai să mă terorizezi ? Nu vreau s-o mai suport, nu vreau. Mă înțelegi ? E limpede ?

KAȘKINA : Limpede... dar de ce ți-ai ieșit din fire ?

ȘAMANOV : Zina, te rog, pleacă...

KAȘKINA : Ce-i cu tine ?... te-ai schimbat la față... nu cumva te simți rău ?

ȘAMANOV : Pleacă... Vreau să mă lași în pace. Chiar acum, chiar în clipa aceasta.

KAȘKINA : Bine, plec, dar...

ȘAMANOV *(întrerupînd-o)* : Pleacă. *(Pe neașteptate se potolește, se lasă pe scaun și cu o voce înăbușită și total indiferentă.)* Pleacă, te rog din suflet. *(Kașkina pleacă nedumerită și în același timp jignită. O pauză în timpul căreia Zina intră în curte, apare pe scară și dispare în odaia ei de la mezanin. Vine Pașka, urcă pe verandă, cîteva clipe rămîne în tăcere, examinîndu-l pe Șamanov.)* Și tu... Ai și tu ceva de zis ?

PAȘKA : Noi doi am mai discutat... poate că nu m-ai înțeles ? M-ai înțeles în ceea ce o privește pe Valentina, sau nu ?

ȘAMANOV : Deocamdată nu. N-am înțeles încă.

PAȘKA : Du-te naibii, nu te preface... încerci să pui mîna pe ea, încetinel, ușurel, ca un intelectual. Ți-o spun deschis și pentru ultima oară, dacă te văd cu ea vă fac de petrecanie la amîndoi... O s-o pățești... ți-o spun cinstit. *(Tăcere.)*

ȘAMANOV : Asta-i tot ? Ei, acu... haide, șterge-o. *(După o pauză.)* Du-te, du-te, mai plimbă-te să te răcorești. *(Scurtă pauză.)* Te previn, astăzi sînt într-o dispoziție proastă.

PAȘKA : Cu mine să lași figurile astea ; ți-o spun absolut serios, e ultima oară că te previn. După aceea *(șoptind)* te ucid, ai priceput ?

ȘAMANOV *(rîzînd)* : Zău ?

PAŞKA : Te împuşc. Crezi că mă uit cine eşti, sau că ţi-atîrnă acolo la brîu un revolver ? Te împuşc.

ŞAMANOV : Chiar aşa !

PAŞKA : Să nu crezi c-o să-mi fie frică de revolverul tău !

ŞAMANOV : Nu zău, vrei să mă împuşti ?

PAŞKA : Puţin îmi pasă mie de revolverul tău !

ŞAMANOV *(după o clipă de gîndire)* : Ce tot îi dai zor cu revolverul ?... Poftim ! *(Scoate revolverul din toc, îl pune pe masă şi îl împinge spre Paşka.)* Ei, mă împuşti ?

(Paşka rîde strîmb, ia revolverul, îl examinează, scoate încărcătorul, îl pune la loc.) Ei ? E în ordine ? *(Paşka se joacă cu revolverul.)* Ştii să tragi ? *(Paşka rîde ironic.)* Te pomeneti că nici nu ştii. Şi n-ai să mă împuşti, doar mă sperii, sau doamne fereşte, mă laşi infirm. Cum rămîne... mă împuşti sau nu ?

PAŞKA : Ia-l, dac-o fi nevoie, mă descurc eu... găsesc. *(Paşka întinde revolverul lui Şamanov, acesta nu-l ia. Revolverul rămîne în mîna lui Paşka.)*

ŞAMANOV : Găseşti ?... Altceva ? Ce anume ?... O scîndură... ? Sau un topor ? Nu, dragul meu, cu scîndura e vulgar, nu sînt de acord... Ai în mînă o armă bună, cam veche, e drept, totuşi... poate vrei să încerci ?

PAŞKA : Judecătorule, lasă prostiile ! Termină cu jocul ăsta ! Să ştii că nu-mi arde de glume...

ŞAMANOV : Nici mie nu-mi arde de glume.

PAŞKA : Ţine-l. *(Îi întinde lui Şamanov din nou revolverul.)* Te-am prevenit, ai băgat la cap. Să ne despărţim cu binele... Auzi ? *(Cu voce surdă.)* Foarfecă pe-acolo pe sus, prin poduri... Vezi-ţi de treburile tale şi ţine minte, e ultima oară cînd mai discutăm... dacă te văd...

ŞAMANOV *(întrerupîndu-l)* : Ai să mă vezi... chiar astă seară ai să mă vezi.

PAŞKA : Lasă bancurile...

ŞAMANOV : Ne-am fixat întîlnire, chiar aici. La ora 10 seara... de-altfel, ne întîlnim de mult... Valentina şi cu mine. Ai întîrziat.

PAŞKA : Tacă-ţi fleanca...

ŞAMANOV : Degeaba te obosesti. Valentinei nici nu-i pasă de tine.

PAŞKA *(strigînd)* : Tacă-ţi fleanca, ţi-am spus !

ŞAMANOV : Nici nu-i pasă de tine. *(Paşka se dă cîţiva paşi înapoi, strîngînd în mînă revolverul.)* Valentina mă iubeşte pe mine... să-ţi iei gîndul de la ea... Eşti un nătărău, cum de nu înţelegi... să-ţi iei gîndul... *(Apucă scaunul în mînă şi strigă.)* Trage ! *(Paşka apasă pe trăgaci, se aude un zgomot, dar revolverul nu ia foc. Chipul lui Şamanov exprimă groază, apoi mirare. Paşka scapă din mînă revolverul. Şamanov îşi vine în fire, dar nu este în stare să desfacă degetele crispate cu care cu cîteva clipe înainte apucase scaunul. În sfîrşit, s-a recules. Îşi trece palma peste frunte.)* Hai, ridică revolverul. *(Paşka ridică revolverul.)* Pune-l pe masă ! *(Paşka îl pune pe masă.)* Pleacă ! *(Clătinîndu-se, de parcă ar fi băut, flăcăul coboară de pe terasă şi pleacă. Şamanov vrea să se ridice, dar nu reuşeşte. Picioarele îi tremură. În clipa următoare apare Eremeev. Mormăind şi oftînd se aşază pe ultima treaptă a scăriţei.)*

EREMEEV : Of, of, of !

ŞAMANOV : Ce-i, moşule ? Ai făcut ceva ?

EREMEEV : Făcut pe dracu ! Omul n-are crezare, hîrtia are crezare. *(Se aude zgomotul unei maşini care se apropie.)* Am muncit 40 de ani, am muncit...

ŞAMANOV *(ridicîndu-se în picioare)* : Îmi pare rău pentru tine, moşule, dar nu te pot ajuta cu nimic. *(Ascunde revolverul. Se aude o maşină frînînd, şi un glas de bărbat : „Ei, unde eşti, hai să plecăm".)* Plecăm acuşi. *(Ia de pe masă un şerveţel de hîrtie, scoate stiloul, scrie repede cîteva rînduri şi împăturește şerveţelul în patru.)* Moşule, am o rugă-

minte. Fii drăguț, dă hîrtia asta Valentinei. O cunoști pe Valentina? *(Eremeev dă din cap a aprobare, Șamanov îi dă biletul. Sus apare Kașkina. Auzind glasul lui Șamanov, se oprește în pragul odăii.)* Îl dai Valentinei de îndată ce vine. M-ai înțeles? *(Eremeev dă din cap a aprobare.)* Vezi să nu-l dai altcuiva.

EREMEEV: S-a făcut.

ȘAMANOV *(sie însuși)*: Ei, acu să vedem. *(Către Eremeev.)* Îți mulțumesc, moșule.

(Coboară în grabă treptele și dispare. Se aude zgomotul unei mașini care pleacă. Kașkina coboară scara. Se plimbă cîteva clipe prin fața lui Eremeev, apoi intră cu el în vorbă.)

KAȘKINA: Ei, ce-ai făcut? Ai vreo veste?... Ai fost la serviciul de asigurări sociale? Ce ți-au spus acolo? Au să-ți dea pensie? *(Eremeev dă din cap a negare.)* De ce?

EREMEEV: Of, of, of, îmi trebuie acte, hîrtii. Ești fată cu carte. Știi singură... *(Cu vioiciune.)* Ești de la oraș?

KAȘKINA: Eu?... Da, de la oraș.

EREMEEV *(cu speranță în glas)*: Pe Karasev îl cunoști? A fost șef peste geologi, șef de expediție... nu-l cunoști? *(Kașkina ridică din umeri.)* Dar pe Edelman îl cunoști? *(Kașkina dă din cap a negare.)* Nici pe Bîkov nu-l cunoști?

KAȘKINA: Nu, nu, de unde să-i cunosc? Orașul e mare.

EREMEEV: Unde să-i găsești? Cum să-i găsești?

KAȘKINA: De ce să nu-i găsești? Dacă sînt acolo, dacă n-au plecat...

EREMEEV *(cu un gest a lehamite)*: Dacă aici nu-i găsești, acolo nici atîta.

KAȘKINA: Degeaba vorbești așa. Nu te grăbi. Nu-ți pierde speranța înainte de vreme... Dar ce ții acolo în mînă?

(Arată biletul pe care Eremeev îl ține în mînă.)

EREMEEV: Asta?... O hîrtie. Vine o fată, trebuie să i-o dau. M-a rugat un flăcău.

KAȘKINA *(după o pauză)*: Totuși, eu zic să nu-ți pierzi nădejdea. De pensie vorbesc... Am discutat eu aici cu o femeie, ar trebui să treci pe la ea... să-ți dea ea un sfat. Oricum ar fi, cred că e bine să treci pe la ea...

EREMEEV: Unde lucrează?

KAȘKINA: Mergi pe strada asta și întrebi acolo de secția sanitară... îți arată lumea. Iar la secția sanitară întrebi de Roza Matveevna. Te așteaptă.

EREMEEV *(se grăbește să-și strîngă lucrurile)*: Secția sanitară zici?... Mă așteaptă, zici?

KAȘKINA: Da, te așteaptă, dar cum naiba să faci? Trebuie să predai bilețelul... trebuie?

EREMEEV: Trebuie, trebuie...

KAȘKINA: Ei vezi, asta e. Și aici trebuie și la Roza Matveevna trebuie. Trebuie tot acum... ce să faci?

EREMEEV *(zăpăcit și dezorientat)*: Ce să fac?

KAȘKINA: Asta-i problema... cum ieși la socoteală?

EREMEEV: Cum ies la socoteală?

KAȘKINA: Mi-a venit o idee! Du-te la Roza Matveevna, iar scrisorica dă-mi-o mie, o dau eu fetei.

EREMEEV *(foarte mulțumit)*: Mulțumesc, mulțumesc... *(Îi dă Kașkinei biletul.)*

KAȘKINA: Cui să-l dau?

EREMEEV: Pe Valentina o știi?

KAȘKINA: Bineînțeles.

EREMEEV: Are să vină ea. Îl dai ei.

KAȘKINA: Bine, bine, i-l dau.

EREMEEV *(pleacă, apoi se oprește)*: Roza... zici?

KAȘKINA: Roza Matveevna, nu uita.

EREMEEV *(plecă, apoi se oprește din nou)*: Hîrtia s-o dai Valentinei. Altuia să n-o dai...

KAȘKINA: Neapărat, neapărat. *(Eremeev pleacă, Kaşkina se apropie de bufet, ia telefonul, ridică receptorul.)* Dați-mi secția sanitară... *(O clipă de așteptare, apoi vorbește.)* Roza, tu ești?... Te salut... ascultă, Roza, am o rugăminte la tine. Are să vină acum la tine un bătrîn... un evenc, un evenc foarte bătrîn. Tot umblă să-și facă rost de pensie. Nu te mira. Trebuie ajutat omul, dacă se poate... nu, nu știu... gîndește-te și tu. Poate un sanatoriu, poate o casă de odihnă pentru bătrîni sau un azil... în în orice caz, fii bună, stai de vorbă cu el și dă-i un sfat. Arată-i înțelegere... da, da, trebuie, bine... măcar de-i arăți înțelegere unui om bătrîn și tot e o faptă bună. Ești de acord?... Bine, te las, la revedere. *(Pune telefonul la loc, se apropie de casă, șade o clipă pe gînduri, apoi deschide cu hotărîre biletul; ultimele cuvinte le citește cu voce tare.)* „aici la zece seara"... *(Împăturește încet biletul. Apare Anna Vasilievna.)*

ANNA: Doamne, dumnezeule... mai mare rușinea, Doamne... ce ocară. *(Către Kaşkina:)* Ai văzut? S-au luat la hartă tîlharii și pace. Parcă aveam o presimțire în inimă... *(Intră în ceainărie și apare la tejghea.)* Drept se zice că un bîrlog e strîmt pentru doi urși. *(După o pauză.)* Și tu de ce nu ești la slujbă?... Ei... Zinaida! Mă auzi?

KAȘKINA: Ce-ați întrebat, Anna Vasilievna?

ANNA: Și Valentina unde o fi umblînd? *(Strigă.)* Valentina! Unde să fie oare? A lăsat bufetul vraiște, casa deschisă, unde-i e capul... Ești demult aici? N-ai văzut-o?

KAȘKINA: Nu, Anna Vasilievna, n-am văzut-o.

ANNA: Niciodată n-a plecat fără să-și ceară voie. Ce-o fi pățit? *(Strigă.)* Valentina!

CORTINA

ACTUL II

Aceeași zi pe înserate. Casa și gardul grădiniței lasă umbre prelungi. Soarele coboară la asfințit. Din localul ceainăriei se aud din cînd în cînd zgomote, lovituri de ciocan, cineva lucrează. Valentina șade pe verandă cu fața spre grădiniță. Anna Vasilievna e la tejghea. Socotește și scrie cîte ceva într-un registru. Se aude glasul lui Dergaciov: „A fost demult, cu cincisprezece ani în urmă, duceam o fată cu troica"...

ANNA: Eu una, în locul tău, Valentina, demult aș fi plecat de aici. Auzi?... Cît e ziulica de lungă taci, nu te-ai plictisit încă? *(După o pauză.)* Zău așa! Surorile tale au învățat, una stă la Irkutsk, alta la Krasnoiarsk. Cu ce ești tu mai prejos decît ele? Cînd mă gîndesc că n-ai fost niciodată la oraș! Și asta la cei optsprezece ani ai tăi... Pavel zice că la oraș se găsește de lucru, poți să înveți, ți se fac toate înlesnirile. Uite, lui i-au promis și locuință, deși nu este nici măcar însurat. *(După o clipă de tăcere.)* Pe tatăl tău îl pot înțelege. Îl ține gospodăria. Și apoi are leafă bună la ocolul silvic. *(Cu un anumit subînțeles.)* Pe tine însă nu te înțeleg. *(Pe neașteptate, brutal.)* Spune-mi, te rog, cît mai ai de gînd să continui așa? Crezi că dacă ți-a luat apărarea, asta înseamnă ceva?... Nu înseamnă nimic! A făcut-o așa pur și simplu de hatîrul ordinei, nu de dragul tău. Nu te-a băgat și nici nu te bagă în seamă. Sau nu am dreptate?

VALENTINA : Așa e, tanti Ania ! Aveți dreptate.

ANNA : Pe lîngă asta are și nevastă la oraș. Asta o știi ? Apoi și Zinaida... sau poate tu nu vezi nimic ?

VALENTINA : Văd, tanti Ania, văd.

ANNA : Atunci, spune-mi și mie de ce te usuci de dorul lui ? Ia gîndește-te ! Nu ți-e rușine ?

VALENTINA : Nu... nu mi-e rușine... nu mă arunc de gîtul nimănui și nu mă bag în sufletul nimănui... iar dacă mă usuc de dragul cuiva, asta-i o treabă care mă privește numai pe mine... și dumneavoastră n-aveți cum să mi-o interziceți. Și nu numai dumneavoastră, dar nici el n-are cum să mi-o interzică. Asta-i o treabă care mă privește numai pe mine. *(Anna Vasilievna face un gest din mînă a lehamite și mirare, exprimînd în felul acesta culmea uimirii și a deznădejdii totodată. S-a săturat s-o tot prelucreze. Cîtăva vreme ambele tac.)*

ANNA *(mai liniștită, împăcată, cu amărăciune în glas)* : Ce să mă fac eu cu Pavel ? Ce să mă fac ?... E atît de îndărătnic... și înrăit... încăpățînat a fost el totdeauna. Îi sînt mamă, dar nu seamănă cu mine la fire... cînd era mic, de vedea ceva, vreo jucărie... s-a terminat ! Trebuia să i-o cumpăr neapărat. Pînă s-a făcut de vreo zece ani, cît am fost singură, l-am tot răsfățat *(oftînd)* după aceea s-a schimbat cîntecul. *(După o clipă de tăcere.)* Nu ne lasă deloc în pace ! M-ai auzit, Valentina ? Nu renunță el la tine, să știi. *(Scurtă pauză. Apare Meciotkin din partea stîngă, ocolește grădinița, se apropie de bufet.)* Nu știu ce-i de făcut, nu știu. Parcă-mi vine să plec în lumea largă.

MECIOTKIN : De ce, Anna Vasilievna ? Mă iertați că mă amestec în treburile dumneavoastră, dar o duceți chiar atît de rău aici ?

ANNA : Vrei să zici că o duc bine ? Ce viață-i asta ?... Noi, bătrînii, mai treacă meargă, dar tineretul ? Ce bucurie pentru el la Ciulimsk ? Țînțari și nimic mai mult. Oriunde te întorci pe sute de verste distanță numai taiga. Cînd stau uneori și mă gîndesc, îmi vine să-mi fac seama. Uite și Ilia, a trăit toată viața în taiga, dar nu mai poate nici el...

MECIOTKIN : Stupide argumente aveți, ca să zic așa... Două pîrjoale, două iaurturi și un ceai... Stupide și greșite în esența lor. Iar dacă am sta să judecăm, toate nenorocirile de care vă plîngeți sînt rezultatul faptului că nu sînteți abonată la nici un ziar.

ANNA : Aici ai nimerit-o.

MECIOTKIN : Dacă ați citi ziarele, ați ști că în cîțiva ani, prin orașul nostru va trece o cale ferată.

ANNA : Valentina, ia-i comanda și servește-l. *(Strigînd.)* Valentina ! *(Valentina întoarce capul.)* Ei, te-ai trezit ? Dă-i pîrjoalele. *(Valentina intră în ceainărie. Aparte.)* Parcă i s-au scufundat corăbiile.

MECIOTKIN : Ce-o fi cu ea ?

ANNA : Da' eu de unde să știu ? *(Ironic.)* Se vede că nici ea nu-i abonată la nici un ziar. *(Din ceainărie iese Dergaciov, urmat de Eremeev. Dergaciov duce în mînă o scăriță rabatabilă. Eremeev cîteva bucăți de scîndură. Așază totul pe terasă într-un colț.)*

DERGACIOV : Hai, Ilia, să ne odihnim.

(Se așază pe treaptă. Eremeev lîngă el. Apare Valentina, îi aduce lui Meciotkin pîrjoalele. Meciotkin începe să mănînce. Valentina intră în ceainărie. Kașkina iese pentru o clipă în balcon și dispare de îndată.)

MECIOTKIN *(mîncînd, se adresează lui Eremeev)* : Am auzit că te zbați să capeți pensie.

EREMEEV *(făcînd un gest a lehamite cu mîna)* : Plec înapoi, înapoi în taiga.

MECIOTKIN *(adresîndu-se celorlalți)* : *Priviți-l !* A venit să ceară pensie și n-a adus cu el nici un act.

ANNA : Ei și ? Omul a muncit. Dacă n-a știut că trebuie să-și facă rost de acte, ce vină are ?

MECIOTKIN : Cum ce vină ? A trăit toată viața fără să-și facă griji, precum păsările Domnului... Așa e ? Ei, acum pătimește pentru că a fost un flușturatec. *(Mestecînd.)* Ai copii ?

ANNA : Are o fată. Dar ce folos de pe urma ei, a plecat și dusă a fost.

MECIOTKIN : Este majoră ?

ANNA : Asta-i bună. Are peste patruzeci de ani, nu mai puțin.

MECIOTKIN : Ei, poftim ce oameni ! Altădată era și mai rău. Altădată, îi lăsau pe bătrîni pur și simplu în voia soartei. Se mutau într-un loc nou, iar pe bătrîni îi părăseau. Le lăsau merinde pentru o zi două și o ștergeau. *(Către Eremeev).* Aveați pe vremuri un obicei ca ăsta ? Aveați sau nu ?

ANNA : Dă-i pace cu obiceiurile, învață-l mai bine ce să facă. *(Ironic.)* Ești un om cu autoritate, cu prestigiu, cunoști legile, poftim, dă-i un sfat.

MECIOTKIN *(care nu observă ironia, dîndu-și aere)* : Da, da... sigur. Cum să nu, pot să-i dau un sfat bun.

ANNA : Care anume ?

MECIOTKIN : Să intenteze acțiune de judecată.

EREMEEV *(speriat)* : De ce judecată ?

MECIOTKIN : Împotriva fiicei, să ceară ca ea să-i plătească pensie alimentară. Au să dea de urma fetei tale și ai să te judeci cu ea.

EREMEEV : De ce judecată ? De ce fată ? Nu, nu, nu trebuie !

MECIOTKIN *(către toți de față)* : L-ați văzut ? A sfeclit-o. Ce figură ! *(Către Eremeev.)* Ce te-ai speriat ? La judecată poți să nu te prezinți, iar sentința oricum va fi în folosul tău. Și apoi...

EREMEEV *(întrerupîndu-l)* : Nu, nu, nu ! Plec înapoi, plec în taiga !

ANNA : Ilia, stai puțin ! Ascultă mai întîi. *(Despre Meciotkin.)* E ăsta prost ca noaptea, dar acum îți dă un sfat bun.

MECIOTKIN *(jignit)* : Anna Vasilievna, vă rog să vă controlați cuvintele.

ANNA *(către Eremeev)* : Înțelege, au să-ți găsească fata.

EREMEEV *(tresărind)* : Au s-o găsească, zici ?

ANNA : Păi asta e ! Fata e datoare să te ajute. Și de nu vrea, judecata are s-o oblige.

EREMEEV *(dînd din cap)* : Nu, nu, plec în taiga, plec.

DERGACIOV : Bine faci. Nu-i asculta pe ăștia ce te învață. Auzi ! Să-ți dai în judecată propria-ți fiică. Și-apoi tu în viața ta n-ai umblat pe la procese... Nu-i de tine treaba asta. *(Kașkina apare în balcon.)* Tu ai trăit totdeauna în libertate. Taiga ți-e lege, ursul procuror. Strîngeți bulendrele, frate, și du-te acasă.

EREMEEV *(dînd din cap a aprobare)* : Acasă, acasă.

DERGACIOV : Și uite ce am să fac, Ilia, vin și eu cu tine. *(Anna Vasilievna ascultă cu atenție.)*

EREMEEV : Vii și tu ?

DERGACIOV : De ce te miri ? Sau nu vrei să mă iei cu tine ?

MECIOTKIN *(cu un aer de condamnare)* : Ia uitați-vă la ei ! Ce figuri ! *(Se ridică de la masă.)*

DERGACIOV *(către Eremeev)* : Ai uitat cum mergeam pe vremuri la vînătoare ?

EREMEEV : Tare a mai fost de mult... da, încă înainte de război, da.

DERGACIOV : Nu-ți fie teamă. Nu mă las mai prejos de tine. Fac eu față. *(Se ridică, intră în ceainărie, Eremeev îl urmează, pe Dergaciov. Meciotkin încearcă să treacă prin grădiniță, se apropie de portiță, în clipa aceea îl strigă din urmă Kașkina.)*

KAȘKINA : Inokenti Stepanîci !

MECIOTKIN : Da. *(Întoarce capul.)*

KAȘKINA : Cît e ceasul ?

MECIOTKIN : Îi... îi... opt și douăzeci.

KAȘKINA : Mulțumesc. *(Dă să plece.)*

MECIOTKIN : Zinaida Pavlovna ! Iertați-mă, dar am ceva de vorbit cu dumneavoastră.

KAȘKINA : Zău ?

MECIOTKIN : Să nu mă înțelegeți greșit. O discuție serioasă. O problemă pe muche de cuțit. Trebuie să vă vorbesc în calitatea mea de membru al comitetului sindical. *(Dergaciov iese din ceainărie cu un ferestrău mic în mînă, ia o scîndură, o taie.)*

KAȘKINA : Zău ? Cum să facem, cobor eu pînă la dumneata, sau urci dumneata pînă la mine ?

MECIOTKIN : Cum se poate să cobori, urc eu. *(Intră în curte, apoi urcă scara.)*

ANNA : Ce-ți veni să-l întărîți pe bătrîn ? Cum să te duci în taiga ? Halal vînător !

DERGACIOV : Treaba mea, nu ți-am cerut părerea.

ANNA : Ai înnebunit. Și-aici umbli greu.

DERGACIOV *(o întrerupe)* : Oricum o fi acolo, tot mai bine decît aici. Am zis că plec și gata ! Te rog fără scandal. Ajunge. *(Meciotkin a urcat scara. Kaşkina îl poftește să ia loc pe balcon.)*

ANNA *(ironic)* : De reușești să vînezi vreun samur, să-mi trimiți și mie unul, să nu mă uiți... *(De astă dată fără ironie.)* Să nu uiți... Pe vremuri mi-aduceai samuri.

DERGACIOV : Pe vremuri... au trecut vremurile... *(Intră în ceainărie. După plecarea lui Dergaciov, Anna Vasilievna își șterge ochii cu batista. Din ceainărie se aud lovituri de ciocan. Dergaciov lucrează.)*

KAȘKINA *(preocupată de un gînd al ei)* : Da, Innokenti Stepanîci, te ascult.

MECIOTKIN : Vedeți, Zinaida Pavlovna... pe de o parte e o problemă strict personală, pe de altă parte, trebuie să spun...

KAȘKINA : Despre ce e vorba ? Spune direct.

MECIOTKIN : Vreau să fiu înțeles exact. Eu personal, n-am nimic împotriva dumneavoastră și împotriva tovarășului Șamanov.

KAȘKINA *(distrată)* : Aha... am înțeles... și ce dorești ? *(Anna Vasilievna iese din încăperea unde este bufetul și intră în ceainărie.)*

MECIOTKIN : N-ar fi nimic, dar... sesizările, Zinaida Pavlovna... Sesizările. Trebuie să reacționăm într-un fel oarecare. *(Trîntește cu palma peste obraz, omorînd un țînțar.)* Ce-i de făcut ?

KAȘKINA *(adresîndu-se sieși)* : Ce-i de făcut ? *(Către Meciotkin.)* Dumneata vodcă bei ? Hai să bem vodcă.

MECIOTKIN : Cum ați spus ?

KAȘKINA : Vrei să bei un pahar de vodcă ?

MECIOTKIN : Cu dumneata ? *(Rămîne uluit de perspectiva neașteptată care pare să i se deschidă în față.)* Dacă nu-i o glumă...

KAȘKINA : Bani ai ?

MECIOTKIN : Hm...

KAȘKINA : Atunci care-i problema ? Coboară și adă o sticlă, ne socotim noi după aceea... de ce stai locului ? Sau nu bei ?

MECIOTKIN : Cum să nu, beau... în anumite ocazii...

KAȘKINA : Atunci ce aștepți ? *(Meciotkin pornește spre partea opusă scării.)* Încotro ai luat-o ? Ce-i cu dumneata ? Nu cumva ești alcoolic ?

MECIOTKIN : Asta în nici un caz...

KAȘKINA : Atunci ? Ce-ai pățit ?

MECIOTKIN : Nimic, Zinaida Pavlovna, mă reped după vodcă.

KAȘKINA : Stai puțin... parcă nu mai am chef să beau.

MECIOTKIN *(după o pauză pe un ton dramatic)* : Am înțeles. A fost un capriciu de o clipă. Așa mi-am și închipuit.

KAȘKINA : Cum ai zis ?

MECIOTKIN : Poate... să mă duc totuși ?

KAȘKINA : Nu, nu-i nevoie.

MECIOTKIN : Zinaida Pavlovna, n-aș vrea să mă înțelegeți greșit. Nu sînt un om flușturatec, eu, Zinaida Pavlovna, sînt un om serios... pot să mă și însor...

KAŞKINA : Cum ? Cum ai spus ? *(Dă din mîini, gonind ţînţarii.)*

MECIOTKIN *(cu glasul pierdut)* : Mă însor. *(Kaşkina rîde.)* Zinaida Pavlovna... îmi pare rău, nu admit să fiu jignit...

KAŞKINA *(printre hohote de rîs)* : Innokenti Stepanîci, eşti un om admirabil... n-aş fi crezut că într-o zi ca asta cineva va fi în stare să mă facă să rîd.

MECIOTKIN : Aşa ?... Deci dumneata ai vrut să-ţi baţi joc de mine ? Eu vin la dumneata cu sufletul larg deschis, iar dumneata aşa te comporţi ?

KAŞKINA : Dar n-am vrut să spun nimic, rău, a fost pur şi simplu o neînţelegere, îţi mulţumesc pentru propunerea făcută, dar... crede-mă, te-ai supărat de pomană. Spune şi dumneata, sînt eu potrivită să-ţi fiu mireasă ?

MECIOTKIN *(şovăind)* : Şi de ce nu, Zinaida Pavlovna ?

KAŞKINA : Gîndeşte-te. Eşti un om atît de principial, aş spune un erou pozitiv, iar eu... Adă-ţi aminte în ce problemă ai venit la mine. Ţi-ai adus aminte ? Spune-mi, ai mai fost însurat ?

MECIOTKIN : Niciodată.

KAŞKINA : Ei, eu am mai fost măritată. Vezi ? Din păcate, Innokenti Stepanîci, nu sînt o pereche potrivită pentru dumneata. Trebuie să-ţi cauţi o mireasă demnă de dumneata. Demnă, mă înţelegi ? Ce se cere unei mirese ? În primul rînd neprihănirea. Eşti de acord cu mine ? *(Cade pe gînduri.)* Nu trebuie să fie deşteaptă. Nici să aibă grijă de dumneata sau să-ţi fie devotată. Toate astea-s de prisos. Experienţă nu trebuie să aibă, în nici un caz. Principalul este să fie naivă, pură... M-ai înţeles ? Caută-ţi o fată.

MECIOTKIN : Uşor de spus, dar toate fetele au fugit la oraş.

KAŞKINA : Chiar toate ?

MECIOTKIN : Toate, Zinaida Pavlovna, absolut toate. Fetele sînt un articol deficitar... adevărată catastrofă cu problema asta.

KAŞKINA : N-ai ştiut să cauţi.

MECIOTKIN : Cum n-am ştiut ? Am cotrobăit prin toate ungherele, prin toate instituţiile. Doar şcolile au mai rămas, dar vă daţi seama că acolo nu mă pot adresa. *(După o pauză.)* Dumneavoastră pe cine aveţi în vedere ? Nici nu-mi pot închipui că ar mai putea exista...

KAŞKINA : Ia mai gîndeşte-te... *(Meciotkin cade pe gînduri, apoi face un gest a neputinţă cu mîinile.)* Doamne, Dumnezeule, dar e aici sub nasul dumitale.

MECIOTKIN *(mirat)* : Valentina ?

KAŞKINA : Vrei să spui că nu-ţi place ?

MECIOTKIN *(după o pauză)* : Dar ea... ea are... eu, Zinaida Pavlovna... eu am patruzeci de ani...

KAŞKINA : Foarte bine ! Excelent !

MECIOTKIN : Zău, mă iertaţi, dar sînt chel. *(Îşi scoate pălăria şi-şi arată chelia.)*

KAŞKINA : Asta-i o prostie, un fleac ! N-ai chelie, ai o frunte mare, înaltă. O frunte foarte expresivă.

MECIOTKIN : Dar Valentina este... ca să zic aşa... miniaturală... pe cînd eu... mă iertaţi...

KAŞKINA : Nu înţeleg de ce eşti îngrijorat ? Unui bărbat îi stă bine să fie corpolent. Îi dă un aer impunător.

MECIOTKIN : Cum aţi zis ?

KAŞKINA : Impunător. Vrei să spui că n-am dreptate ?

MECIOTKIN : Frumos cuvînt „impunător"...

KAŞKINA : Te subapreciezi fără doar şi poate...

MECIOTKIN : Zău ?

KAŞKINA *(întrerupîndu-l)* : Sînt convinsă. Eşti logodnicul numărul 1, aici. Întreabă pe cine vrei.

MECIOTKIN : Dar Paşka ?

KAŞKINA : Valentinei nu-i place Paşka.

MECIOTKIN : Dar nu vi se pare că se uită... la... la... altul ?

KAŞKINA : Asta-i doar o părere. Şi-apoi n-are rost să tot despici firul în patru. Trebuie să treci la acţiune. Stai de vorbă cu ea, pofteşte-o la plimbare, ai barcă, plimb-o cu barca, discută cu tatăl ei, dumneata eşti de prin partea locului, el e un om patriarhal... ei, şi cîte altele poţi să mai faci... Înnokenti Stepanîci, să ştii că omul trebuie să lupte pentru fericire. Să lupte cu ghearele şi cu dinţii. Ai înţeles ?

MECIOTKIN *(dintr-o dată transportat)* : Am înţeles.

KAŞKINA *(parcă trezindu-se la realitate)* : Iartă-mă, dar mă cam doare capul. *(Dispare în odaie.)*

MECIOTKIN *(după o pauză, dar cu hotărîre în glas)* : Cu dinţii şi cu ghearele. *(Coboară scara, apare jos. Se plimbă cîteva clipe pe terasă, se opreşte în dreptul tejghelei. Bate darabana în vitrină.)* Anna Vasilievna ! *(Apare Anna.)* Fii, te rog, amabilă, ei, ca să zic aşa... o porţie de pîrjoale.

ANNA *(încasează banii, îi dă un bon şi strigă)* : Valentina... încă o dată pîrjoale.

MECIOTKIN *(ia loc la măsuţă. Apare Valentina cu pîrjoalele. Meciotkin ia farfuria şi o împinge într-o parte)* : Valentina... de fapt, nu pîrjoalele sînt la ordinea de zi. Adevărul este că trebuie să discut o problemă cu tine... *(Îşi trage o palmă peste ceafă, omoară un ţînţar.)* Ce motor are la barcă tatăl tău ? Ce marcă ? „Moscova ? Eu am „Vihr". E cu zece cai mai puternic... Dar nu barca e la ordinea de zi... La ce oră pleci de la slujbă ?

VALENTINA *(ridicînd din umeri)* : Peste o oră aproximativ. De ce ?

MECIOTKIN : Zic să amînăm discuţia noastră pînă după ce termini programul de lucru.

VALENTINA : Puteţi să-mi spuneţi şi acuma... *(Face cîteva gesturi gonind ţînţarii.)*

MECIOTKIN : Nu, Valentina, discuţia trebuie să aibă un caracter serios. Este o problemă, ca să zic aşa, cu două tăişuri. Nu, nu acum...

VALENTINA *(ridicînd din umeri)* : Cum vreţi... *(Intră în ceainărie.)*

MECIOTKIN *(urmărind-o cu privirea, după o pauză)* : Cu dinţii şi cu ghearele. *(Apropie farfuria şi înfulecă pîrjoalele. Seara se lasă încet, furişîndu-se pe nebăgate de seamă. Lumina dispare treptat, de nici nu poţi surprinde cu ochiul liber procesul acestei dispariţii. Se aude un zgomot de motocicletă. Meciotkin termină în grabă pîrjoalele. Zgomotul motocicletei se stinge ; în dreptul porţii apare Pomigalov Meciotkin îl salută, îşi scoate pălăria, în tot timpul cît mîncase, o ţinuse pe cap.)*

MECIOTKIN : Fruntaşilor în producţie, salutul nostru !

POMIGALOV : Bună seara !

MECIOTKIN *(coboară repede de pe terasă şi-l ajută pe Pomigalov să-şi bage motocicleta în curte)* : Colosală maşină ! Eu unul mă gîndesc să-mi cumpăr un Zaporojeţ. *(Închide poarta.)* Fiodor Ignatîci, cum staţi cu timpul, sînteţi ocupat ?... Aş avea să vă vorbesc...

POMIGALOV : Să-mi vorbeşti ? Poftim... dă-i drumul...

MECIOTKIN : Este o discuţie serioasă, o problemă cu două tăişuri.

(Amîndoi dispar în curte. Iese Valentina, face curat pe masă. Paşka intră cu o puşcă pe umăr. Este îmbrăcat într-o haină de culoare kaki, în picioare are cizme de cauciuc. La brîu poartă prinse două păsări ucise — două ierunci. Şuierînd uşurel, urcă pe terasă.)

PAŞKA *(se apropie de Valentina şi-i arată cele două ierunci)* : Uite ce trofee ! Puţine au mai rămas din soiul ăsta. Ia-le dacă vrei...

VALENTINA : N-am nevoie. *(Omoară un țînțar care se așezase pe mîna ei.)*

PAȘKA : Valea, hai să stăm de vorbă. *(Scurtă pauză.)* Cînd am plecat eu de aici, tu erai. *(Arată cu mîna.)* Uite atîtica. Erai o copilița. Nici nu te băgam în seamă... Dealtfel nici nu prea aveam ce băga în seamă... În ăștia șase ani cît am umblat, Valea, am văzut multe în lume. Am lucrat cu geologii, am fost pe tot felul de șantiere, pe la întreprinderi, am încercat și viața de oraș...

VALENTINA : N-a fost oare prea mult ?

PAȘKA : Să știi, Valea, că-mi găsesc loc oriunde. Dar nu asta voiam să-ți spun... O vorbă din bătrîni zice : în ospeție e bine, acasă și mai bine. Poate că o fi adevărat... Poate că e cazul să mă las de hoinărit. Aici mi-e casa, gospodăria, la ocolul silvic e treabă cîtă vrei. Șoferii sînt foarte bine plătiți... Ce-ar fi să termin cu hoinăreala și să aterizez în patria-mi mumă ? Ce părere ai, Valea, despre planul ăsta al meu ?... *(Așteaptă, după o pauză continuă.)* De ce taci ? Îți cer un sfat.

VALENTINA : Fă cum știi, ce sfat pot eu să-ți dau ?

PAȘKA *(cu voce surdă)* : Îl aștepți pe judecător ? *(Valentina dă din cap a negare, ca și cînd ar spune : „Nu, nu aștept pe nimeni.)* Minți ! *(Valentina încearcă să plece. Paşka nu o lasă.)* Ce-ai discutat azi cu el ? Azi dimineață ! ? *(Valentina tace.)* Știu tot.

VALENTINA : Ai stat să asculți ce vorbim ?

PAȘKA : La ce bun ? N-am obiceiul să trag cu urechea. Am avut eu o discuție cu el... după aceea. *(Tăcere.)* Mi-a zis că ai să-l aștepți... aici... la ora zece seara... Vrei să spui că nu ? Ce te uiți așa la mine ? Ascultă, Valea, nu mai face pe mironosița cu mine. Mi-a spus că vă întîlniți de mult.

VALENTINA : Termină cu minciunile, Pavel !

PAȘKA : Cine minte ? Eu ?

VALENTINA : Dar cine ? Eu ? Încerci să mă tragi de limbă ! N-a putut el să-ți spună toate astea.

PAȘKA : Ba da, mi-a spus. *(Valentina dă din cap a negare.)* Ne întîlnim de mult, așa mi-a zis.

VALENTINA *(dă din cap, apoi parcă ar vorbi cu ea însăși)* : Poate că a glumit, din nou.

PAȘKA : Am discutat serios.

VALENTINA : Nu-l cunoști. Nu poți ști cînd glumește și cînd vorbește serios... ce rost avea să scornească toate lucrurile astea... care nu există.

PAȘKA : Cum nu există ?

VALENTINA *(cu regret)* : Nu există.

PAȘKA : Precis nu există ?

VALENTINA *(enervîndu-se)* : Există, nu există, ție ce-ți pasă ? Ar fi existat dacă el ar fi dorit-o ! S-o știi de la mine ! *(Scurtă pauză. Apare Kaşkina, coboară scara. În mînă ține o plasă.)*

PAȘKA : Valea, nu vreau să știu, nu vreau să știu nimic. *(Cu glasul domol.)* Astăzi la Potereaiha e o serată dansantă...

VALENTINA : Nu mă duc...

PAȘKA : Te port în brațe, pînă la Potereaiha.

VALENTINA : Nu. *(Cu glas mai domol.)* Nu mă duc... nu mă pot duce cu tine... înțelege...

PAȘKA *(clătinînd din cap)* : Valea, sînt tare de cap, nu pot înțelege. *(Apare Kaşkina.)*

KAȘKINA : Bună seara. *(Către Paşka, arătînd vinatul.)* Ce splendoare ! Bravo ! Bravo ! Te felicit. Ce sînt... dropii ?

PAȘKA : Nu, ierunci !

KAȘKINA : Ierunci... Extraordinar ! Ce splendoare ! Și cum... zboară așa de-a dreptul prin pădure ?

PAȘKA : Astea n-o să mai zboare !

KAȘKINA : Extraordinar ! Ce sprîncene au ! Roșii !

PAȘKA : Sînt masculi... de aceea.

KAȘKINA : Și cînd te gîndești că în viața mea n-am mîncat ierunci.

PAȘKA *(îi întinde păsările)* : Poftim, gustați.

KAȘKINA : Vai de mine, nu de asta am spus-o.

PAȘKA : Luați-le, luați-le.

KAŞKINA : Nu, nu, cei de acasă ți-așteaptă trofeele...

PAŞKA *(întrerupînd-o)* : Luați-le, noi sîntem mulți, tot nu ne ajung, pentru o singură persoană, e taman bine.

KAŞKINA : Nu, nu. *(Cu oarecare subtext.)* Nu sînt singură, am un oaspete la cină, așa că...

PAŞKA : Luați-le, vă zic. Pentru două persoane, cîte o pasăre de fiecare e tocmai bine. *(Aproape că-i bagă cu sila păsările în sacoșă. În timpul discuției, Valentina stă în fața gardului și privește drept înainte, undeva în depărtare.)*

KAŞKINA *(ia păsările)* : Mulțumesc... dar vreau să le plătesc. *(Caută niște bani în poșetă.)*

PAŞKA : Asta în nici un caz. Ori le luați așa, ori...

KAŞKINA : Ei, mulțumesc. Și cînd te gîndești că mergeam să cumpăr amărîtele astea de pîrjoale. *(Fericită.)* Grozavă cină am să fac astăzi ! O adevărată surpriză. Bărbaților le plac ieruncile, așa-i ?

PAŞKA : Cum să nu, mai ales dacă... *(Cu un gest arată o băutură.)*

KAŞKINA : Sigur că da ! Astăzi o băutură este absolut necesară. Valentina, ce-aveți... vin ? *(Valentina nu răspunde.)* Am impresia că nu-i decît vermut. *(Se strîmbă.)* Nu, vermutul nu merge ! Să mă duc mai bine la alimentara. *(Coboară treptele, se apropie de portița grădinii.)*

VALENTINA : Vă rog să ocoliți... *(Kaşkina se oprește și o privește pe Valentina cu un aer subliniat de mirare.)* Vă rog foarte mult, ocoliți grădina.

KAŞKINA : A, da, iartă-mă, te rog, uit tot timpul... Poftim. *(Înconjoară grădinița.)* Ce contează un ocol ca acesta. *(Dispare.)*

PAŞKA *(se apropie de Valentina)* : Valea... *(Valentina se întoarce și intră grăbită în ceainărie. Paşka, după o clipă de nesiguranță, coboară treptele și pleacă și el. De data aceasta ocolește grădina. Dinspre curte ies Meciotkin și Pomigalov, care duce o canistră în mînă.)*

MECIOTKIN : Așadar, dacă v-am înțeles exact, problema care se ridică este cea a inițiativei personale.

POMIGALOV : Zi-i cum vrei, dar în chestia asta nu eu contez în primul rînd. Știi prea bine care-s acum obiceiurile.

MECIOTKIN : E limpede, Fiodor Ignatîci, și dacă nu aveți nimic împotrivă, eu am fixat pentru astăzi prima întîlnire.

POMIGALOV : Ai și fixat-o ? Ia te uită, grăbit mai ești.

MECIOTKIN : Operativitatea, Fiodor Ignatîci... dacă nu aveți nimic împotrivă.

POMIGALOV *(rîzînd)* : Nu am dreptul să am ceva împotrivă. *(Ironic.)* Dar vezi să fii la locul tău...

MECIOTKIN : Vai de mine, Fiodor Ignatîci...

POMIGALOV : Nu de alta, dar țin pușca aici, foarte aproape, chiar în tindă, și mă știi ce bine ochesc.

MECIOTKIN : Vai de mine, cine nu vă cunoaște pe dumneavoastră ? Iar în ce mă privește... cum mi-aș putea îngădui ? Obrăznicia, Fiodor Ignatîci, nu este în interesul meu.

POMIGALOV : Bine, bine, acționează. Om vedea, cîte nu se întîmplă pe lumea asta ! Dar, pînă una alta, ia-ți tălpășița.

MECIOTKIN : La revedere, Fiodor Ignatîci. *(Scoate pălăria.)* La revedere. *(Pleacă.)*

POMIGALOV *(strigînd)* : Valentina ! *(Valentina iese din ceainărie, coboară de pe verandă, se apropie de tatăl ei.)*

VALENTINA : Unde ai pornit-o ?

POMIGALOV *(arătînd cu capul în direcția unde a dispărut Meciotkin)*: Ai văzut ?... zice că ți-a fixat întîlnire.

VALENTINA : Ce prostii, tată ! Zicea că are de discutat cu mine o problemă.

POMIGALOV *(se așază pe bancă)* : A venit să te pețească.

VALENTINA *(zîmbind)*: Să mă pețească... *(Se așază pe bancă lîngă taică-său.)*

POMIGALOV: Da' tu ce-ai crezut?

VALENTINA: Nu mă face să rîd, tată!

POMIGALOV *(după o clipă de tăcere)*: Nu vreau să te fac să rîzi. Vreau să-ți vorbesc serios... Ia spune, cîți ani ai?

VALENTINA: Parcă n-ai ști...

POMIGALOV: Eu știu tu nu știi. Tot te mai socotești copilă. Cînd colo n-ai ani puțini. Valentina Fiodorovna, e timpul să te măriți.

VALENTINA *(cu un accent de veselie)*: Zău?

POMIGALOV: Dar tu ce crezi? E tocmai timpul și unde-ți sînt pețitorii? Unde?... Ăia de se învîrt aici la bufet nu sînt pețitori, te-am prevenit și nu odată. Ferească Dumnezeu să te văd cu vreunul din ei, că naiba te ia.

VALENTINA *(lipindu-se de umărul lui taică-său)*: Tată! Am impresia că vorbești anapoda... Ba nu mă lași să ies pentru o clipă din casă, ba dintr-o dată îmi zici să mă mărit.

POMIGALOV *(aspru)*: Stai și ascultă-mă. Ți-a venit timpul, îți zic. Dar pețitori nu prea văd în jurul tău. El e primul. Singurul. Și a venit să te pețească. A venit chiar el, așa cum se cuvine, după datina bătrînă. Să-ți spun drept, eu unul respect oameni dintr-ăștia.

VALENTINA *(depărtîndu-se puțin)*: Tată, nu cumva vorbești serios?

POMIGALOV: Și de ce nu? Ai să-mi spui că-i bătrîn? Iar eu am să-ți răspund că depinde cum o iei. Maică-ta, răposata, era cu 15 ani mai tînără decît mine. Ei și? În schimb, uită-te la surorile tale. S-au măritat ele cu băieți tineri, și ce-a ieșit din asta? Una se zbate acum fără bărbat, cealaltă o duce, vai de capul ei. A uitat și de tatăl ei bun. Viața lor să-ți fie învățătură de minte. Poate că Meciotkin nu e chiar un logodnic de soi, în schimb...

VALENTINA: Tată, ce tot vorbești? Nu vezi că e un caraghios? Nici nu vreau să ascult ce-mi spui...

POMIGALOV: Ba da, să mă asculți. Omul ăsta a venit să te pețească. Înseamnă că omul ăsta cere și un răspuns din partea noastră. Nu e greu să-l iei peste picior. Eu însă socotesc așa, nu trebuie să rîdem, ci trebuie să chibzuim. Nu e chiar un caraghios. Muncește cinstit, nu bea, nu se ia la bătaie, are casă, are ceva avere, bani. *(Ca și cînd ar vrea să preîntîmpine replicile ei.)* Da, Valentina Fiodorovna, are și bani. Omul care are bani, nu poate fi un caraghios. Banii sînt o dovadă că e om serios. În vremea noastră, cerșetorii nu mai sînt la modă. Te uiți și la oraș... fac nuntă, cumpără verighete, au și carnete la Casa de economii. Ce părere ai? Eu unul sînt de acord cu acest fel...

VALENTINA *(ridicîndu-se de pe bancă)*: Tată... parcă... te grăbeai... te duceai undeva... du-te...

POMIGALOV *(se ridică și pe un ton de dojană)*: De silit n-am putere să te silesc. Sfatul meu este să te gîndești. Nu-ți face visuri să pleci la oraș. Ține minte, cît trăiesc eu, casa ta e aici. Uite asta. *(Arată cu mîna.)* Strada Sovetskaia nr. 34. Asta să-ți fie baza în toate socotelile pe care le faci. *(Pleacă, apoi se oprește.)* Nu uita să bagi găinile la coteț, să dai de mîncare vițelului. Pe la 11 să-mi fii acasă.

(După ce pleacă, Valentina se lasă din nou pe bancă. Soarele a apus. Din această clipă întunericul se lasă grabnic. În local apare Anna Vasilievna, dinspre stradă, Pașka. Pașka poartă aceleași haine de dimineață. Se îndreaptă spre Valentina, dar Anna Vasilievna îl strigă.)

ANNA: Pavel, vino-ncoa!

PAȘKA *(se apropie și după o clipă de tăcere)*: Ce vrei, mamă?

ANNA *(scurtă pauză, apoi cu glasul blînd)*: Pavel, e cazul să pleci. Fă-ți bagajele... pleacă!

PAȘKA *(după o pauză)*: Asta-i tot? *(Valentina se ridică de pe bancă și intră în curte.)*

ANNA: Pavel, nu te dau afară, dar te rog... fă-o pentru mine. Ai milă de mine.

PAȘKA: Așa... *(Brutal.)* Dar de mine cine are milă? *(Din localul ceainăriei iese Dergaciov, purtînd în mînă aceeași lădiță cu scule.)*

DERGACIOV *(din prag)*: Mai repede, Ilia, mai repede, lasă, că strîng ele, asta nu e treaba noastră. *(Eremeev îl urmează pe Dergaciov.)*

ANNA *(prefăcîndu-se voioasă)*: Ei, meșterilor, unde ați pornit-o? Treaba-i terminată, acu luați loc să vă omenesc.

DERGACIOV *(din mers)*: Vă foarte mulțumim, dar preferăm să ne plimbăm la aer curat. *(Către Eremeev.)* Hai mai repede, Ilia! *(Amîndoi trec prin grădină și dispar.)*

PAȘKA: S-au cărat la alimentara. *(După o clipă de tăcere.)* Iar cauți să-i faci pe plac?

ANNA *(după o pauză)*: Toată viața mea am căutat să-i fac pe plac. E clar?

PAȘKA: Haide, las-o mai moale! De cînd vă știu eu, vă aveți precum cîinele cu pisica.

ANNA: Bine zici, precum cîinele cu pisica. Dar asta numai cînd ești tu. Cînd nu ești, e altfel.

PAȘKA *(după o clipă de tăcere)*: Deci asta e, am înțeles. Numai cînd sînt eu... așa...

ANNA *(cu hotărîre)*: Să nu te mai văd mîine pe aici. *(O pauză scurtă, Anna Vasilievna face ordine în grabă, așază totul, închide casa, se pregătește de plecare.)*

PAȘKA: Îți mulțumesc, mamă.. Bine m-ai primit... m-ai încălzit la sînul tău... *(Anna Vasilievna iese din bufet pe terasă, închide ușile pe din afară, mai*

întîi cea de la bufet, apoi cea de la ceainărie.) Mamă, cine e de vină? *(Apare Valentina care se așază iar pe bancă.)* Cine e de vină, mamă? Ia spune, spune... De unde am venit, de unde am apărut? Tu m-ai născut... sau nu?

ANNA: Tacă-ți gura!

PAȘKA: Cine trebuia să-l aștepte pe Afanasi ăsta al tău?

ANNA *(strigînd)*: Tacă-ți gura!

PAȘKA: Și cine n-a avut răbdare să-l aștepte?

ANNA: Taci!

PAȘKA: Tu, sau eu?

ANNA: Taci odată, gură spurcată! *(Caută cuvinte jignitoare și strigă apoi.)* Copil făcut pe maidan! *(O clipă de tăcere. Se îngrozește de ceea ce a spus.)* Pașa... Băiatul meu. *(Plînge.)* Iartă-mă... *(Vrea să se apropie de Pașka, dar acesta o respinge.)*

PAȘKA *(cu voce surdă)*: Bine, mamă... bine, du-te... *(Anna Vasilievna plînge.)* Du-te, mamă..

ANNA: Iartă-mă băiatule, și... *(Printre lacrimi.)* pleacă băiatule... pleacă mai departe să nu dăm de păcat... *(Iese prin grădină, ștergîndu-și ochii cu batista.)*

(Pașka se îndreaptă încet spre terasă, se așază pe treapta de jos. Scurtă pauză. Valentina se apropie de el.)

PAȘKA *(cu amărăciune)*: Și mai zic unii că acasă e mai bine. Nu prea se potrivește. *(Trage cu pumnul în balustradă. Pauză. Pașka șade cu capul în jos.)*

VALENTINA *(se apropie de el și-i pune ușor mîna pe umăr)*: Pavel, Pavel, hai să mergem... am să merg la dans...

PAȘKA *(ridicînd capul)*: Ți s-a făcut milă de mine? N-am nevoie de mila ta. *(Apare Kașkina.)*

VALENTINA: Mă duc să mă schimb și plecăm... Într-o clipă sînt gata. *(Intră repede în casă.)*

KAŞKINA *(dezorientată)*: Au şi închis magazinul... ce ghinion. Mi-am adus aminte că n-am ceapă în casă. Spune-mi, le pot găti cu usturoi în loc de ceapă?

PAŞKA: Tot aia e...

KAŞKINA: Mulţumesc. *(Intră în curte, începe să urce scara, se opreşte la jumătate, se aşază pe o treaptă, pune sacoşa alături. Scurtă pauză. Se ridică şi coboară cu paşi hotărîţi. Sacoşa rămîne pe treapta scării.)*

GLASUL KAŞKINEI *(în curte)*: Aşteaptă o clipă, Valea. Aşteaptă. Ascultă-mă, nu te du. Nu face una ca asta... Aşteaptă-mă, ai răbdare să-ţi povestesc.

GLASUL VALENTINEI: N-am impresia că mă bag în viaţa dumitale şi nu înţeleg ce vrei de la mine. *(Valentina trînteşte portiţa. Este îmbrăcată într-o rochie liliachie cu un pulover bleu în mînă.)*

VALENTINA *(se apropie de Paşka, se opreşte în faţa lui şi zîmbeşte)*: Sînt gata, să mergem. *(Paşka se scoală în picioare, o priveşte cîteva clipe, apoi o ridică în braţe.)* Nu, nu! *(Cu voce blîndă.)* Mă duc singură. *(Paşka o lasă jos. Valentina se opreşte lîngă gardul grădiniţei, dusă pe gînduri atinge uşor cu mîna portiţa.)* Poftim, iar au stricat totul...

PAŞKA: Nu cumva ai de gînd să te apuci de reparat. *(Rîde.)* Ce să zic, dragă Valea, ţi-ai găsit de lucru cu grădiniţa asta!... Bine, hai să ţi-o repar eu. *(Se îndreaptă spre portiţă, dar Valentina îl opreşte cu un gest.)*

VALENTINA: Nu-i nevoie, lasă.

PAŞKA: Într-o clipă-i gata.

VALENTINA: Nu-i nevoie. Zadarnică muncă. Mi-e lehamite de ea... Haidem. *(Trece de-a dreptul prin grădină.)*

PAŞKA *(o urmează şi din mers vorbeşte)*: Unde mergem? La Potereaiha? sau la Kliucì?

VALENTINA: Mi-e totuna.

Amîndoi dispar. Din curte iese Kaşkina, face cîţiva

paşi nesiguri de parcă ar vrea să-i urmeze, şi apoi se opreşte. Între timp, întunericul s-a lăsat de-a binelea. Cerul mai este încă albastru, dar pe pămînt nu se mai zăresc umbre, totul se cufundă în întuneric. Se mai pot desluşi încă siluetele oamenilor, dar nu chipurile lor. Kaşkina urcă pe terasă şi se aşază încet într-un colţ la o măsuţă. Peste cîteva secunde, apare Meciotkin. Meciotkin ocoleşte grădiniţa şi se apropie de verandă. E îmbrăcat pretenţios. Cămaşă albă, haină de culoare închisă. Dîndu-şi aere de cavaler simandicos se sprijină de balustradă, scoate o batistă albă cu care îşi face la început vînt cu un gest cochet, apoi se şterge la nas cu zgomot.)

MECIOTKIN *(cu un glas mieros)*: Grozavă vreme. Dealtfel e lucru firesc, sîntem la începutul lui august. Astăzi am răsfoit o cărţulie... într-o clipă de odihnă, şi am găsit acolo o poezie, ca să zic aşa, poezie lirică. Începe aşa.. *(Nu-şi poate aduce aminte, face eforturi.)* O clipă numai...

KAŞKINA *(indiferentă)*: Nu mai fă eforturi de memorie.

MECIOTKIN: Iertaţi-mă. *(Urcă pe terasă.)* Dumneata? Scuză-mă, dar trebuie să fie... aici.

KAŞKINA: Nu este...

MECIOTKIN: Nu?

KAŞKINA: Şi nici n-are să vină...

MECIOTKIN: Cum aşa? Trebuie să vină...

KAŞKINA: N-are să vină... N-o aştepta.

MECIOTKIN: De ce să n-o aştept? Aveam fixată o întîlnire. Am să aştept. *(Se sprijină iar de balustradă.)* Sper că nu deranjez. *(Îşi face vînt cu batista.)*

KAŞKINA: Îţi pierzi vremea de pomană, mai bine te-ai duce acasă.

MECIOTKIN: Cum aşa, îmi pierd vremea?... Ce vrei să spui?

KAŞKINA *(enervată)*: Ce-ai auzit, du-te acasă şi te odihneşte..

MECIOTKIN *(jignit de tonul ei)*: Ţin să-ţi atrag atenţia, Zinaida Pavlovna, că nu dumneata eşti în măsură să-mi dai indicaţii dacă să rămîn aici sau să plec acasă. Este o problemă strict personală.

KAŞKINA: Mare gogoman mai eşti, Meciotkin.

MECIOTKIN *(sare ca ars)*: Gogoman? Eu? Zinaida Pavlovna, am impresia că întreci măsura.

(Apare Şamanov, intră cu pasul grăbit, aproape în fugă. Urcă pe terasă.)

ŞAMANOV *(o vede pe Kaşkina)*: Tu, Zina?... *(Se plimbă în sus şi în jos pe terasă, priveşte de jur împrejur, se întoarce către Zina.)* Trebuie să-ţi vorbesc.

MECIOTKIN: Mă retrag să nu vă deranjez. Te previn însă, Zinaida Pavlovna, că am înţeles figura de stil pe care ai făcut-o. *(Pleacă.)*

ŞAMANOV: Zina... trebuie să-ţi cer scuze... trebuie să-mi cer iertare pentru cele spuse dimineaţă. Am fost nedrept cu tine. Dreptatea e de partea ta. Mă cunoşti mai bine decît eu însumi. Eşti cea mai inteligentă femeie din cîte am cunoscut.

KAŞKINA *(cu ironie amară)*: Ia te uită!

ŞAMANOV *(se aşază lîngă Kaşkina şi o ia de mînă)*: De cînd ne cunoaştem, tu m-ai înţeles totdeauna din jumătate de vorbă. Aşa e. *(Rîde.)* Azi-dimineaţă ţi-am spus cu totul altceva decît trebuia să-ţi spun. Te miri? Zina!... Şi eu mă mir. Dar aşa a fost să fie ziua de azi; într-un fel dimineaţa, cu totul altfel seara. Ciudată zi; să-ţi spun drept însă, ea face cît toate celelalte pe care le-am trăit la Ciulimsk. Ai dreptate, de o mie de ori dreptate. Ce-a fost asta aici? Viaţă? Se poate numi asta viaţă? Am dormit, am dormit de-a-n picioarelea. Am moţăit tot timpul. Ar trebui să-mi fie ruşine, ruşine că am dormit patru luni

de zile.. ascultă-mă, acum cîteva zile m-am trezit de dimineaţă şi mi-am privit mîinile. Mîinile acestea, mîinile mele zăceau pe pieptul meu şi închipuie-ţi, Zina, m-auzi? mîinile acestea mi se păreau ale altuia, străine. Străine, închipuie-ţi. La început, mîinile, apoi totul, tot trupul şi chiar şi gîndurile mi s-au părut a fi străine. Totul parcă aparţinea altcuiva... astăzi, acest gînd mă înfioară, atunci însă, în ziua aceea — cumplit lucru — atunci totul mă lăsa rece. Mi-era atît de indiferent, încît nu-mi dădeam seama că sînt un om sfîrşit. Zina, mă înţelegi? Nu mai pot trăi, aşa cum am trăit pînă acum. Şi astăzi... *(Se ridică de pe scaun.)* Ce zi ciudată ziua de astăzi! Ai să rîzi, dar am impresia că încep, într-adevăr, o viaţă nouă. Pe cuvînt de onoare! Şi lumea, universul, le descopăr ca un beţiv care a isprăvit o dată pentru totdeauna cu alcoolul. Simt cum îmi renaşte sufletul. Privesc cu alţi ochi seara aceasta, strada, pădurea, numai ce-am trecut prin pădure, am văzut iarba, copacii, am simţit miresmele, pe care le uitasem din copilărie. *(Se aşază şi o ia din nou de mînă.)* Şi pe tine numai acum te văd cu adevărat... mă înţelegi? Eşti femeia cea mai bună, cea mai inteligentă, cea mai frumoasă din lume. Eşti o femeie admirabilă. Vreau să mă înţelegi, vreau să mă ierţi. Vreau... vreau să te întreb... unde-i Valentina?

KAŞKINA *(după o clipă de tăcere)*: Ea... ei au plecat la dans.

ŞAMANOV: A plecat? Cu cine?

KAŞKINA: Cu Paşka.

ŞAMANOV: Imposibil!...

KAŞKINA: Biletul tău a nimerit la mine... Valentina nu l-a primit.

ŞAMANOV: Cum ai putut...

KAŞKINA: Am vrut să-i spun...

ŞAMANOV: Şi...

KAŞKINA *(cu disperare în glas)*: Că i-ai fixat o întîlnire. Ea nu ştie.
ŞAMANOV : Cînd a plecat ?
KAŞKINA : Acum o jumătate de oră... vreo douăzeci de minute...
ŞAMANOV : Unde ? La Kliucì ? La Potereaiha ?
KAŞKINA : La Potereaiha.
ŞAMANOV : Minţi.

(Kaşkina tace. Şamanov se uită drept în ochii ei fără să rostească nici o vorbă, apoi pleacă repede spre stînga, în partea exact opusă celei pe unde au luat-o Valentina şi Paşka.)

KAŞKINA *(se ridică, se apropie de marginea terasei, se opreşte şi strigă)*: Au plecat la Potereaiha, Volodia !

(Pauză. Kaşkina intră în curte, urcă încet scara, intră în odaia de la mezanin. E întuneric beznă. Pauză. Peste cîteva clipe se aude un zgomot de motor care creşte. Este motorul Diesel care dă lumină Ciulimskului. Zgomotul devine egal, monoton şi puţin surd. În tot timpul scenei următoare se aude acest zgomot.

Noapte.

Un bec luminează grădiniţa, o parte din terasă, scăriţa şi locul din faţa ceainăriei. Sus, la geamul de la mezanin, prin perdelele groase, abia se zăreşte lumina. O umbră trece prin faţa geamului.

Pomigalov iese din curte şi se aşază pe banca cufundată în semiîntuneric. Multă vreme nu se petrece nimic pe scenă, nu se aude nimic în afara zgomotului monoton al Diesel-ului. Apoi, dinspre partea unde se află casa Annei Vasilievna, se aude glasul lui Dergaciov.)

GLASUL LUI DERGACIOV *(cîntînd)*: „A fost de mult, cu cincisprezece ani în urmă, duceam o fată cu troica".

(Pomigalov se ridică şi intră în curte.)

GLASUL LUI DERGACIOV : „A fost de mult, cu cincisprezece ani în urmă..." *(Prin faţa geamului de la mezanin trece iar o umbră.)* „Duceam o fată cu troica".

(Se aude tuşind Eremeev, Kaşkina iese în balcon, apoi apare Anna Vasilievna.)

KAŞKINA : Dumneata eşti, Anna Vasilievna ? *(Anna se opreşte.)* Nu dormi ?
GLASUL LUI DERGACIOV : „A fost de mult, cu cincisprezece ani în urmă".
ANNA : De dormit îmi arde mie ? Nu-mi mai văd capul de atîtea necazuri. Nu mai ţin minte de am închis sau nu casa de bani. *(După o clipă de tăcere.)* Dar tu de ce nu dormi ?
KAŞKINA *(după o clipă de tăcere)*: Am insomnie... cît să fie ceasul ?
ANNA : Unu trecute... unu şi un sfert. *(Amîndouă tac.)*
GLASUL LUI DERGACIOV : „A fost de mult"...

(Anna Vasilievna urcă pe terasă, apare Pomigalov.)

POMIGALOV *(se apropie de ea)*: Anna ? Tu eşti ?
ANNA *(speriată)*: Eu. Eu sînt, Fiodor Ignatîci. *(Parcă justificîndu-se.)* Teamă mi-e că n-am închis casa de bani, am venit să controlez... Dar ce-i cu tine de nu dormi ?
POMIGALOV : Spune-mi, flăcăul tău e acasă sau nu ?
ANNA : Care flăcău... Paşka ?... nici nu ştiu. El doarme afară, în căpiţa cu fîn.
POMIGALOV : Dar Valentina, unde e ?

ANNA : Nu știu, Fiodor... de unde să știu... poate s-a dus la dans. Tineretul nostru din Ciulimsk a plecat azi la dans la Kliucì, n-am văzut încă să se fi întors careva.

POMIGALOV : Știi prea bine că Valentina nu se duce la dans.

ANNA : Nu știu unde e... nu știu. *(Pauză.)*

POMIGALOV : Bagă de seamă... *(Intră în curte, dă poarta la o parte, scoate motocicleta în stradă.)*

(Peste o clipă se aude zgomotul motocicletei care se îndepărtează. Aproape concomitent, din partea cealaltă a străzii se aud glasurile Paşkăi şi Valentinei. Anna Vasilievna deschide ceainăria şi intră, lasă uşa deschisă şi nu aprinde lumina.)

GLASUL VALENTINEI : Pleacă !

GLASUL LUI PAŞKA : Stai.. stai o clipă ! Stai şi ascultă ce vreau să-ţi spun...

GLASUL VALENTINEI : Pleacă !

GLASUL LUI PAŞKA : Nu fi proastă, Valea... înţeleg înainte, mai zic, dar acum. De ce ?

(Cei doi apar. Paşka merge de-a-ndoaselea, cu faţa spre Valentina. Valentina păşeşte dreaptă, privind undeva peste capul lui Paşka.)

PAŞKA : Ia-ţi pulovărul. *(Îi întinde pulovărul, dar Valentina nu-l ia. Pulovărul cade pe jos, la picioarele Valentinei, care-l calcă. Paşka ridică pulovărul şi-l aşază pe umerii Valentinei.)*

VALENTINA *(smulge pulovărul de pe umeri, se opreşte cu dispreţ şi fără a întoarce capul)* : Să nu te mai apropii de mine, să pleci imediat de aici... *(Cu ameninţare în glas.)* De nu pleci, îi spun totul tatei. *(Se îndreaptă spre casă. Paşka încearcă s-o urmeze, dar în clipa aceea apare Anna, care îl strigă din urmă.)*

ANNA : Pavel ! *(Paşka se opreşte şi se întoarce spre maică-sa. Valentina se opreşte lîngă poarta casei sale în semi-întuneric, neştiind ce să facă mai departe, apoi, istovită, se lasă pe bancă. În cursul discuţiei ce urmează, Paşka şi Anna nu observă prezenţa Valentinei.)*

ANNA : Ce-ai făcut ?

PAŞKA *(blînd)* : Gata, mamă, s-a terminat... acu e a mea. Nu mai scapă de mine.

ANNA *(sumbru)* : Pavel, nu e bine...

PAŞKA : Lasă, mamă. Astea-s fleacuri, aşa e prima oară. *(Pauză scurtă.)*

ANNA : Nătărăule... acum te urăşte.

PAŞKA : Taci din gură, mamă, totul e în ordine.

ANNA : Şi eu să fi fost în locul ei te-aş fi urît... Nu ştiu ce ţi-aş fi făcut... *(Se îndreaptă ameninţătoare spre Paşka. Sus, apare Kaşkina, ascultă, apoi coboară scara.)*

PAŞKA *(retrăgîndu-se)* : Potoleşte-te...

ANNA *(tot mai ameninţătoare, apropiindu-se)* : Nu ştiu ce-aş fi în stare să-ţi fac...

PAŞKA *(făcînd un pas înapoi)* : Mamă, ce-i cu tine, mamă ?

ANNA : Ai auzit ce ţi-a spus ? Mîine să nu te mai prind pe aici. Cu Fiodor nu-i de glumit.

PAŞKA : Nu mi-e teamă de el... nu-mi puteţi face nimic, nu mă tem de nimeni.

ANNA *(împingîndu-l din spate)* : Cară-te, Pavel ! *(Amîndoi dispar. În scenă intră Kaşkina.)*

KAŞKINA : Valea !

VALENTINA *(după o pauză)* : Ce doriţi ?

KAŞKINA : Poţi să mă judeci cum vrei... uite aici o scrisoare... *(Îi întinde biletul, dar Valentina îl respinge.)* E pentru tine... de la Vladimir... Ţi-a scris-o de dimineaţă, iar eu am oprit-o.

VALENTINA *(după o clipă de tăcere)* : Şi ce scrie în ea ?

KAŞKINA : Te-a aşteptat aici. La 10 seara... te iubeşte.

(Pauză. Valentina stă nemişcată, priveşte drept înainte, apare Şamanov, se apropie de bancă. Scurtă pauză. Kaşkina, fără să mai privească înapoi, pleacă, dispărînd în întuneric.)

ŞAMANOV *(cu glas blînd)* : Şi totuşi Dumnezeu există... mă auzi, Valentina ? Cînd veneam încoace, mi-am zis, dacă există Dumnezeu va face să te întîlnesc... cine poate să-mi mai demonstreze acum că Dumnezeu nu există. *(Se aşază lîngă ea, cu o notă de gingăşie în glas.)* Te-am căutat... Mă auzi ? De la 10 seara şi pînă acum pe unde n-am umblat... cîte gînduri nu mi-au trecut prin cap... Valentina, dimineaţa ţi-am spus cu totul altceva decît trebuia să-ţi spun... *(Valentina îşi acoperă faţa cu palmele şi izbucneşte în hohote de plîns.)* Valentina, ce-i cu tine ? *(Aceleaşi hohote de plîns.)* Ce s-a întîmplat... ce s-a întîmplat... *(Hohote de plîns.)* Linişteşte-te... linişteşte-te *(Îi atinge umărul.)* Orice s-ar fi întîmplat linişteşte-te. *(Din întuneric apare Paşka şi se apropie neobservat de bancă.)* Ascultă-mă... orice s-ar fi întîmplat, e de ajuns să spui un singur cuvînt şi plec cu tine de-aici. *(O ia de după umeri.)* Vrei să plecăm de-aici împreună ? *(Valentina încetează să plîngă şi pentru prima oară îl priveşte în faţă.)* Da, Valentina. Nici nu-ţi dai seama ce-ai putut deveni pentru mine în aceste ceasuri... înţeleg, poţi să nu ai încredere în mine... dar asta pentru că nu ştii ce s-a petrecut în sufletul meu. Am să-ţi explic. Dacă o minune poate fi explicată, am să încerc să-ţi explic.

PAŞKA : Pierzi vremea de pomană. *(Şamanov întoarce capul.)* Gata, s-a zis cu tine, judecătorule, vezi-ţi de treabă... ai întîrziat.

(Scurtă pauză. Se aude zgomotul motocicletei care se apropie. Paşka şi Şamanov stau faţă în faţă, gata să se ia la bătaie. Zgomotul motocicletei se apropie.)

VALENTINA *(se ridică brusc de pe bancă, îşi şterge ochii cu pulovărul.)* Vine tata, plecaţi amîndoi. *(Scurtă pauză.)*

PAŞKA : Pleacă, judecătorule !... Nu-ţi băga nasul unde nu-ţi fierbe oala !

VALENTINA : Plecaţi amîndoi.

(Zgomotul motocicletei creşte, farurile îi luminează pe toţi trei, motocicleta se opreşte, Pomigalov se apropie repede de grup.)

POMIGALOV *(către toţi trei cu glas ameninţător)* : Ce-i cu voi aici ? *(Toţi trei tac.)*

POMIGALOV *(către Valentina)* : Unde ai fost ?... Cu cine ?

ŞAMANOV : Cu mine, a fost cu mine... Am fost la Potereaiha.

PAŞKA : Minţi ! *(Către Pomigalov.)* Eu am fost cu ea, eu !... El minte.

ŞAMANOV : A fost cu mine. *(Paşka se năpusteşte spre Şamanov, dar Pomigalov îl opreşte cu o mişcare brutală.)*

POMIGALOV : Stai ! *(Către Valentina.)* Care dintre ei a fost cu tine ?

PAŞKA *(către Valentina)* : Spune !

POMIGALOV : Vorbeşte ! *(Arătîndu-l pe Paşka.)* Ăsta ?

VALENTINA : Nu. *(Scurtă pauză.)* Tată, să nu-i crezi ce-ţi spun : şi unul şi altul m-au aşteptat aici ; linişteşte-te, am fost cu Meciotkin. *(Tăcere.)* Ei n-au nici în clin nici în mînecă, nu fac decît să mintă... şi... îi rog... să mă lase în pace. *(Tăcere.)* Haidem, tată,... haidem acasă... *(Zgomotul îndepărtat al motorului Diesel se întrerupe, apoi se pierde treptat. Becul se stinge. Totul se cufundă în beznă.)*

A doua zi dimineața.

E ora opt și jumătate. Pe terasă s-au strîns toți afară de Valentina și de tatăl ei.

La tejghea, Anna Vasilievna. La măsuța cea mai apropiată de bufet, șade Pașka. Jos, la picioarele scaunului, se găsește un geamantan cît toate zilele. Șamanov și Kașkina stau la măsuța din mijloc și termină de mîncat. La o măsuță vecină șade Meciotkin înconjurat din toate părțile de farfurii cu mîncare.

Pe treptele scării s-au aciuat Dergaciov și Eremeev. Eremeev cotrobăie prin rucsac; se pregătește de plecare. Dergaciov îl ajută. Cîteva clipe de tăcere totală.

MECIOTKIN *(nu se știe dacă se adresează lui Șamanov sau Zinei)*: Casa asta... *(Bate cu degetul în masă.)* A construit-o negustorul Cernîh. Acestui negustor cineva i-a prezis... *(mestecă)* i-a prezis că o să trăiască atîta timp cît n-are să isprăvească de construit casa...

(Pauză. Mănîncă.) Gîndiți-vă pînă unde se ajungea cu superstițiile... cînd a terminat de construit casa, negustorul s-a apucat s-o transforme *(mestecă)* și așa a dus-o toată viața, transformînd mereu casa. *(Tăcere.)*

DERGACIOV: Rău faci, Ilia, că pleci, ar fi trebuit să rămîi.

EREMEEV *(dă din cap a negare)*: Mă așteaptă taigaua, mă așteaptă fructele pădurii. Mă așteaptă conurile de brad, și veverița mă așteaptă... dar vin la iarnă.

DERGACIOV: Cum vrei, Ilia... Loc avem pentru tine totdeauna.

ȘAMANOV *(se ridică, se apropie de tejghea, ia telefonul, ridică receptorul)*: Dați-mi miliția... pe șef... bună ziua, Șamanov e la telefon... spuneți-mi, aveți vreo mașină la dispoziție chiar acum?... Ar putea să mă

ducă pînă la avion? Da, plec la oraș... da... vreau să iau cuvîntul la proces... da, mîine, am hotărît să mă duc... da, da, mă duc neapărat... simt nevoia s-o fac... dealtfel, e un lucru necesar nu numai pentru mine... da... vă mulțumesc... *(Din curte iese Valentina.)* Da, da... am înțeles... mulțumesc... la revedere. *(Pune receptorul jos.)*

(Toți întorc capul spre Valentina. Liniște. Cu un aer sever, dar calm, se urcă pe terasă. Se oprește brusc, își întoarce privirile spre grădiniță. Fără să se grăbească, coboară cu pași hotărîți spre grădiniță, se apropie de gard și așază scîndurile la loc. Pomigalov deschide larg poarta, scoate motocicleta. Se oprește și ca toți ceilalți o urmărește în tăcere pe Valentina. Valentina repară portița. O așază la loc și, cînd se oprește pentru o clipă din lucru, Eremeev care se află foarte aproape de portiță, se ridică și o ajută. Tăcere. Valentina și Eremeev repară gardul.)

CORTINA